

A person wearing a yellow hoodie and a dark cap is sitting on a swing, viewed from behind. The swing is suspended by two ropes from a dark metal frame. The background is a bright sunset or sunrise over a grassy field with mountains in the distance. The entire scene is framed by a dark purple border.

Kunnskap for et bærekraftig Nordland

Et utdrag av kunnskapsgrunnlaget for den regionale planstrategien



Nordland
FYLKESKOMMUNE

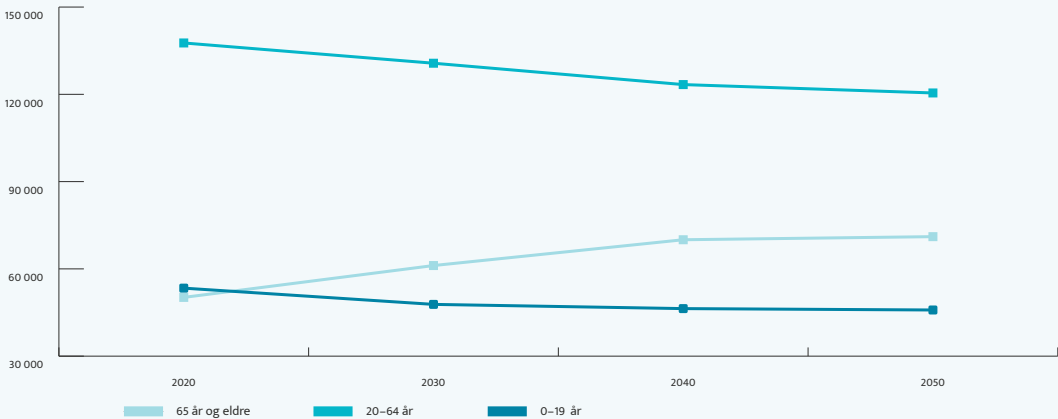
1
Arealbruk og arealressurser (km²), 2011 og 2020.

	2011	2020
Boligbebyggelse	74,65	74,38
Fritidsbebyggelse	26,74	30,36
Bebygd område for landbruk og fiske	29,67	28,45
Næring, offentlig og privat tjenesteyting	33,54	31,84
Undervisning og barnehage	3,41	3,03
Helse- og sosialinstitusjoner	1,40	1,40
Kultur og religiøse aktiviteter	2,02	1,89
Transport, telekom. og teknisk infrastruktur	164,17	168,04
Beredskapstjenester og Forsvaret	3,03	1,75
Grønne områder, idretts- og sportsområder	10,18	13,30
Uklassifisert bebyggelse og anlegg	9,92	14,44
Jordbruksareal	727,20	753,41
Skog	10789,84	10813,98
Åpen fastmark	17035,00	16762,47
Våtmark	1392,56	1439,80
Bart fjell, grus- og blokkmark	4745,61	4695,93
Varig snø, is og bre	990,08	881,19
Ferskvann	2441,17	2444,64
Uklassifisert ubebygd område	0,01	0,17

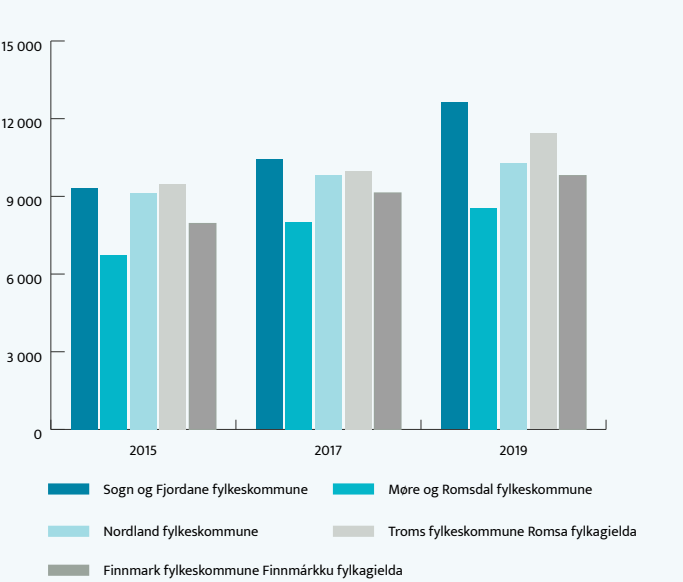
2
Endring i folkemengde i perioden 2015–2020.

Nordland	0 %
Bodø	4 %
Narvik (2015–2019)	-1 %
Brønnøy	0 %
Alstahaug	0 %
Vefsn	-1 %
Rana	0 %
Fauske - Fuosko	1 %
Vestvågøy	3 %
Vågan	3 %
Hadsel	0 %
Sortland - Suortá	4 %

3
Framskrevet folkemengde alder og år, hovedalternativ (MMMM).



4
Brutto driftsutgifter til samferdsel per innbygger (kr).



5
Personer registrert helt arbeidsledige.
Undersøkelsen ble gjennomført i november i årene 2017–2019, men i 2020 ble den gjennomført i mars, etter koronapandemien inntraff.

Befolkningsgruppe	2017M11	2018M11	2019M11	2020M03
Grunnskolenivå	990	1134	1112	3605
Videregående skolenivå	872	863	838	4610
Universitets- og høyskolenivå, kort	216	257	218	1352
Universitets- og høyskolenivå, lang	70	84	69	326
Uoppgitt eller ingen fullført utdanning	125	116	137	674

Kunnskap for et bærekraftig Nordland

Kunnskapsgrunnlaget som er utarbeidet for den regionale planstrategien 2020-2024 skal bidra til å skape et felles fundament for fylkets utfordringer og muligheter.

Dette dokumentet er en kortutgave av kunnskapsgrunnlaget, og fører videre inndelingen etter FNs bærekraftsmål. Utviklingstrender i fylket knyttes opp mot fylkeskommunens rolle som samfunnsutvikler. Slik settes Nordland fylke inn i en internasjonal sammenheng.

Det er avgjørende med god kunnskap om regionale forhold for å stake ut en kurs som bidrar til å nå bærekraftsmålene. Å bruke FN17 som rettesnor innebærer også at politikk og tjenesteutvikling må forholde seg til de tre dimensjonene for regional bærekraft: miljømessig-, sosial- og økonomisk bærekraft.

Oppdaterte planer er viktige for at kommunene skal ha strategiske mål som bygger på endringene som skjer i samfunnet. Her har vi samlet kunnskap om nye områder der fylkeskommunen og kommunene trenger bedre statistikkgrunnlag.

Nordland har sine spesielle utviklingstrekk som gjør det nødvendig med lokalt tilpassede mål og indikatorer. Eksempler på dette er utflytting, omdisponering av jordbruksland, helse og levealder, fiskeri og havnæring og samisk kultur.

Det er viktig å være klar over at FN ikke selv har harmonisert delmål og indikatorer på tvers av de 17 bærekraftsmålene. Delmålene bærer i seg mulige konflikter, synergier og parallelle spor.

Kunnskapsgrunnlaget gir en vurdering av situasjonen i Nordland ved å knytte relevant statistikk til hvert mål og delmål. For de fleste mål viser gjennomgangen at Nordland enten er på vei mot måloppnåelse eller allerede har nådd delmål. For fattigdom, helse, utdanning, likestilling, vannressurser og energi er Nordland på vei mot full måloppnåelse. For økonomi, infrastruktur, utjevning av forskjeller, byer, medvirkning og samarbeid er det noen mangler, men likevel god fremdrift. Det er spesielt mål som går på matsikkerhet, forbruk, klima, livet i havet, og livet på land der det er mangel på framgang, eller mangel på data som kan vise status.

Et viktig element i regional utvikling er å avdekke og videreutvikle områder som gjerne er stedsavhengig og som gir regionale fortrinn. EU og OECD anbefaler den strategiske tilnærmingen som ligger i prinsippene for smart spesialisering i regional og lokal planlegging. Smart spesialisering skal gi regionene muligheter til å drive samfunnsutvikling og skape attraktive samfunn og utviklingsmuligheter ved å bygge på slike regionale fortrinn.

Næringsstrukturen i Nordland er i likhet med de øvrige nordnorske fylkene knyttet til eksportorienterte næringer som fiskeri og sjømatproduksjon, og natur- og kulturbasert reiseliv. Nordland er også det viktigste industrifylket i nord med sterkt innslag av kjemisk industri og prosess-/metallindustri basert på bruk av fornybar vannkraftenergi. Hovedområdene for Nordlands regionale spesialisering og strategiske næringsutvikling har vært energibasert industri, marin sjømatproduksjon og opplevelsesnæringer.

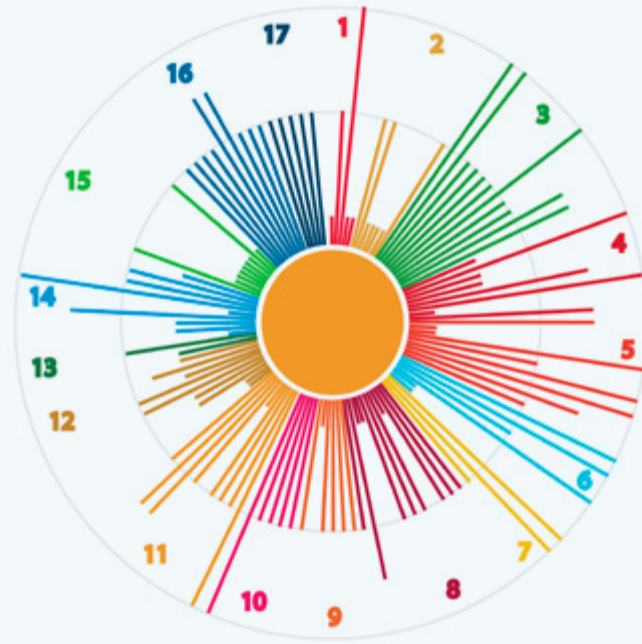
Inngrep i naturområder gjennom reiseliv, oppdrettsanlegg, energiutbygging, og gruvedrift påvirker biologisk mangfold, beitenæring og adgang til friluftsområder. Utvikling av alle disse områdene skaper målkonflikter. Politikutforming som våger å prioritere mellom ulike hensyn, innovasjon, teknologiutvikling og nye beslutningsgrunnlag er nødvendig for å muliggjøre bærekraftig utvikling i Nordland.

Klimaendringene har konsekvenser for økosystemer og økosystemtjenester som danner mye av grunnlaget for samfunns- og næringsutvikling, særlig innenfor fiskerirelatert marin produksjon. Økende gjennomsnittstemperatur og havforsuring i produktive havområder som Barentshavet og Norskehavet, forventes å gi redusert bioproduksjon i havet som også vil påvirke fangst av fisk og områder for fangst. Samtidig er hav og kystområder under press fra nye aktiviteter til havs som havvind, mineralutvinning, olje- og petroleumsvirksomhet og oppdrett. Automatisering og teknologiutvikling vil også påvirke kyst- og havområder.

Gjennomgangen av FNs Bærekraftsmål viser områder der det mangler statistikk. Det videre arbeidet med å nå bærekraftsmålene vil kreve at kunnskap og indikatorer utvikles både på regionalt og lokalt nivå.

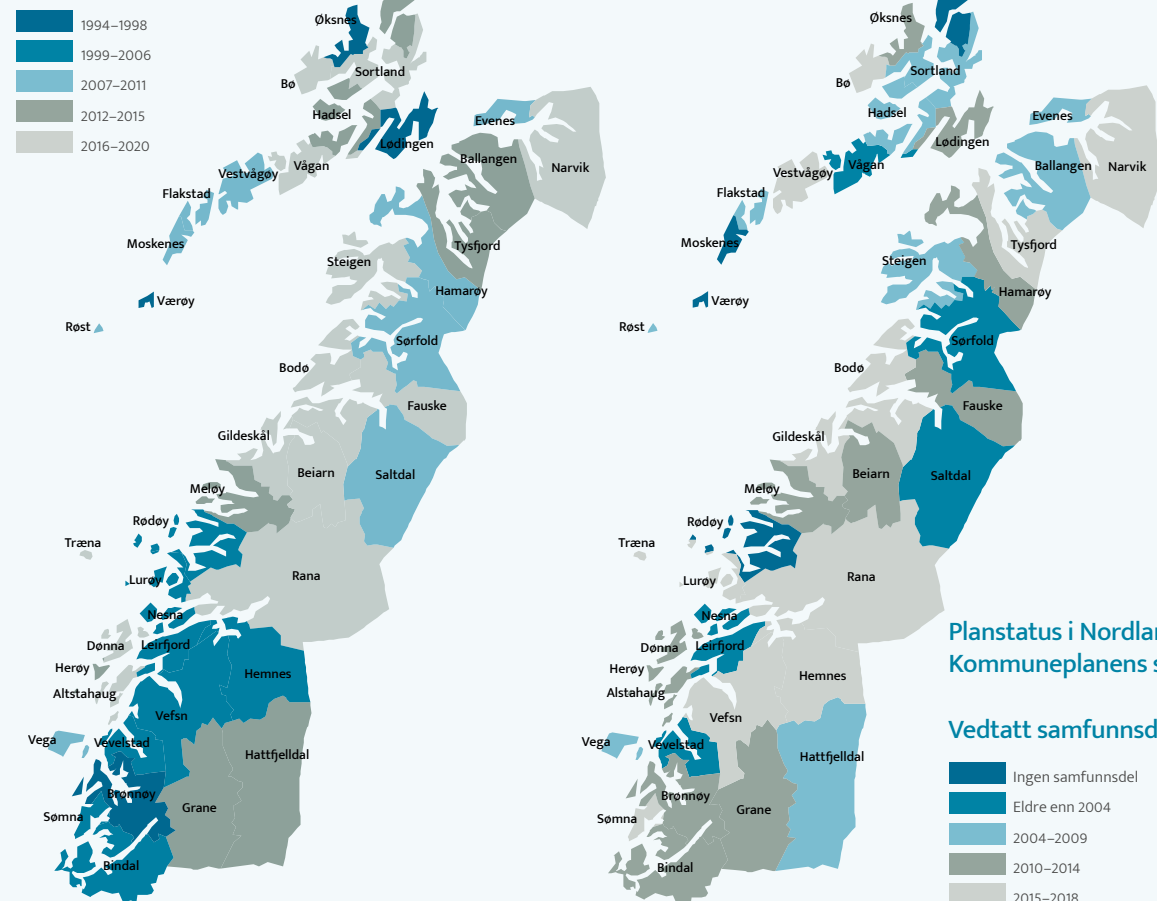
Kvalitativ vurdering av framdrift innen de 17 bærekraftsmålene for Nordland.

Innerste ring viser manglende data eller mangel på framdrift, ytre ring viser måloppnåelse.
Kilde: Nordlandsforskning.



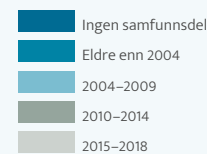
Planstatus i Nordland 2020
Kommuneplanens arealdel.

Vedtatt arealplan

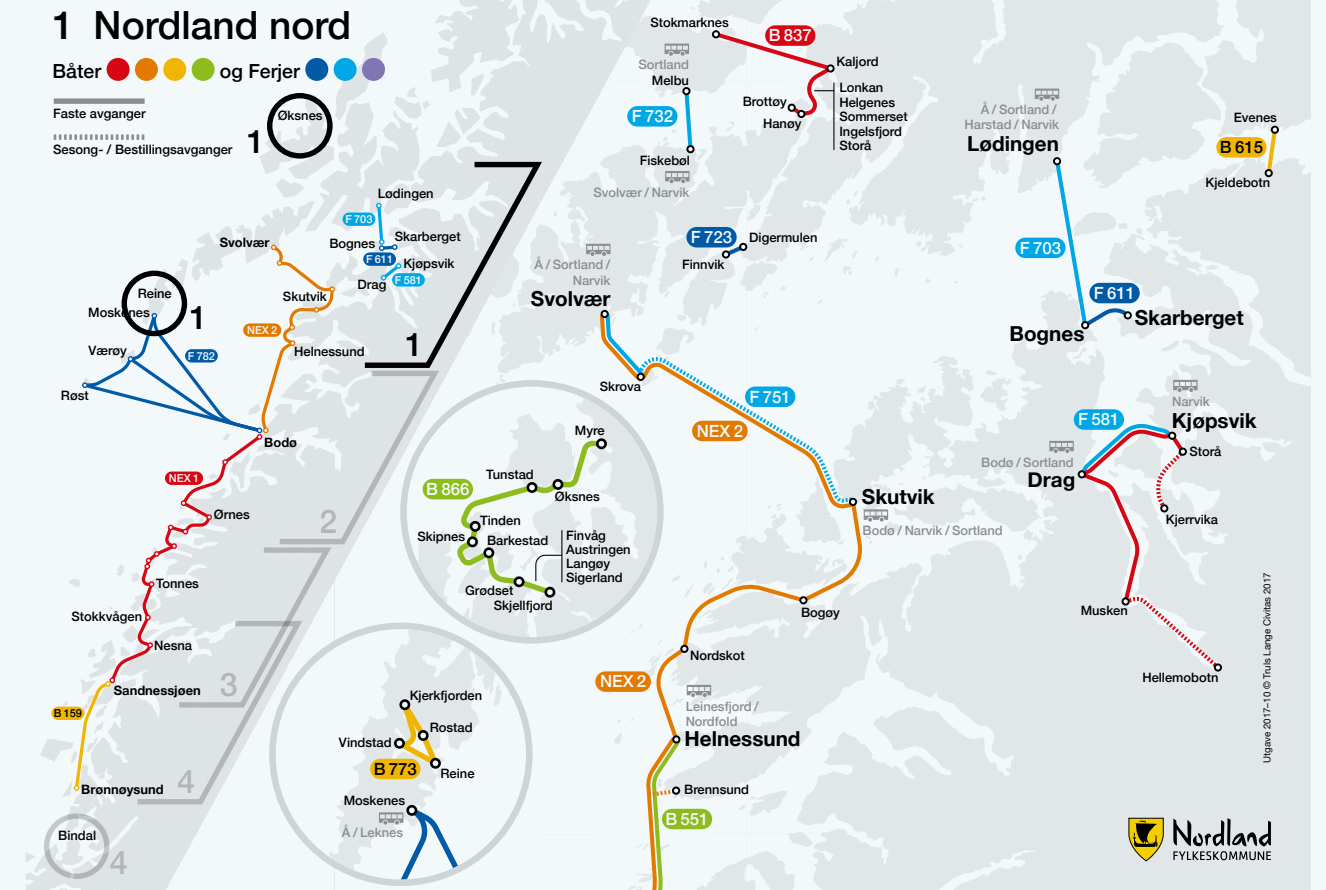


Planstatus i Nordland 2020.
Kommuneplanens samfunnsdel.

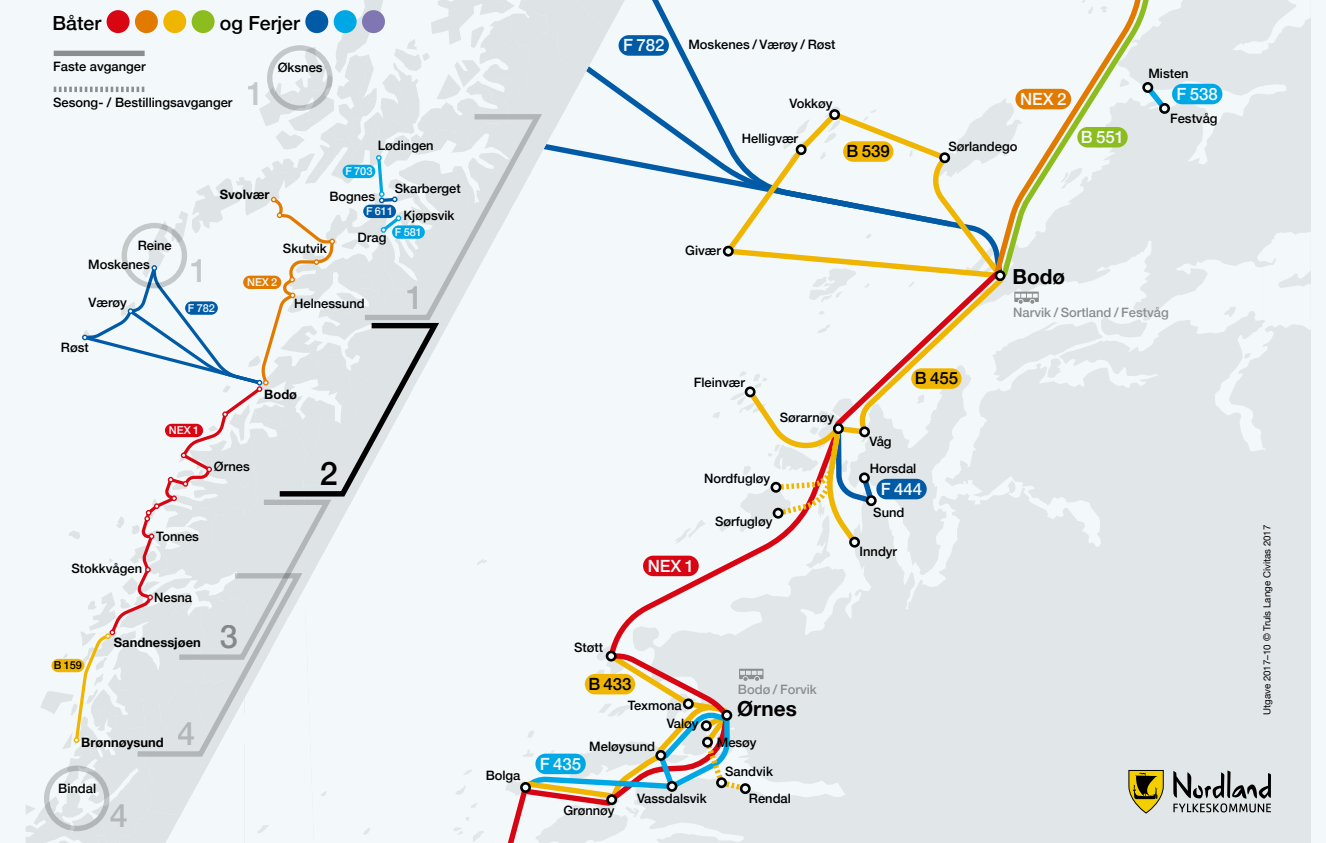
Vedtatt samfunnsdel



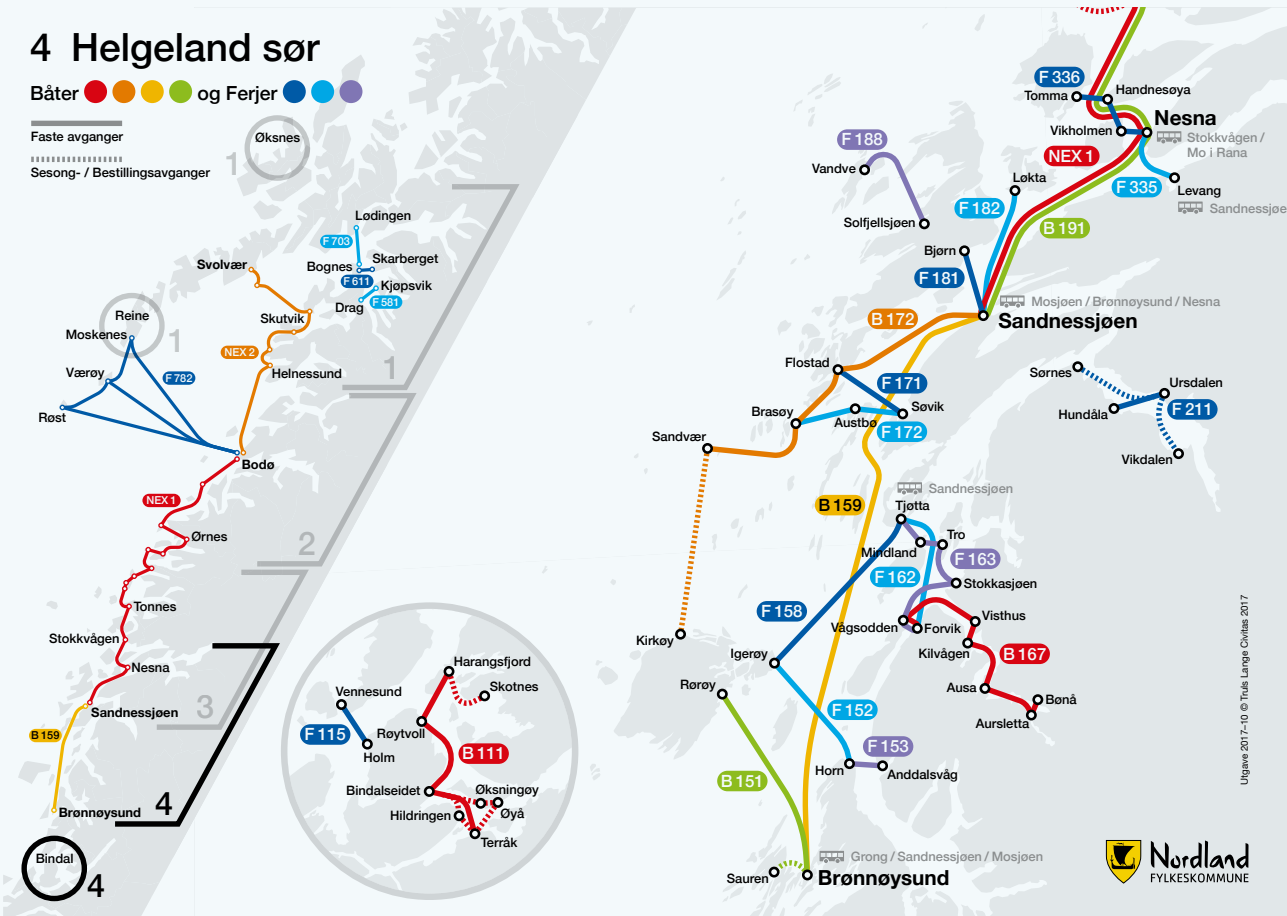
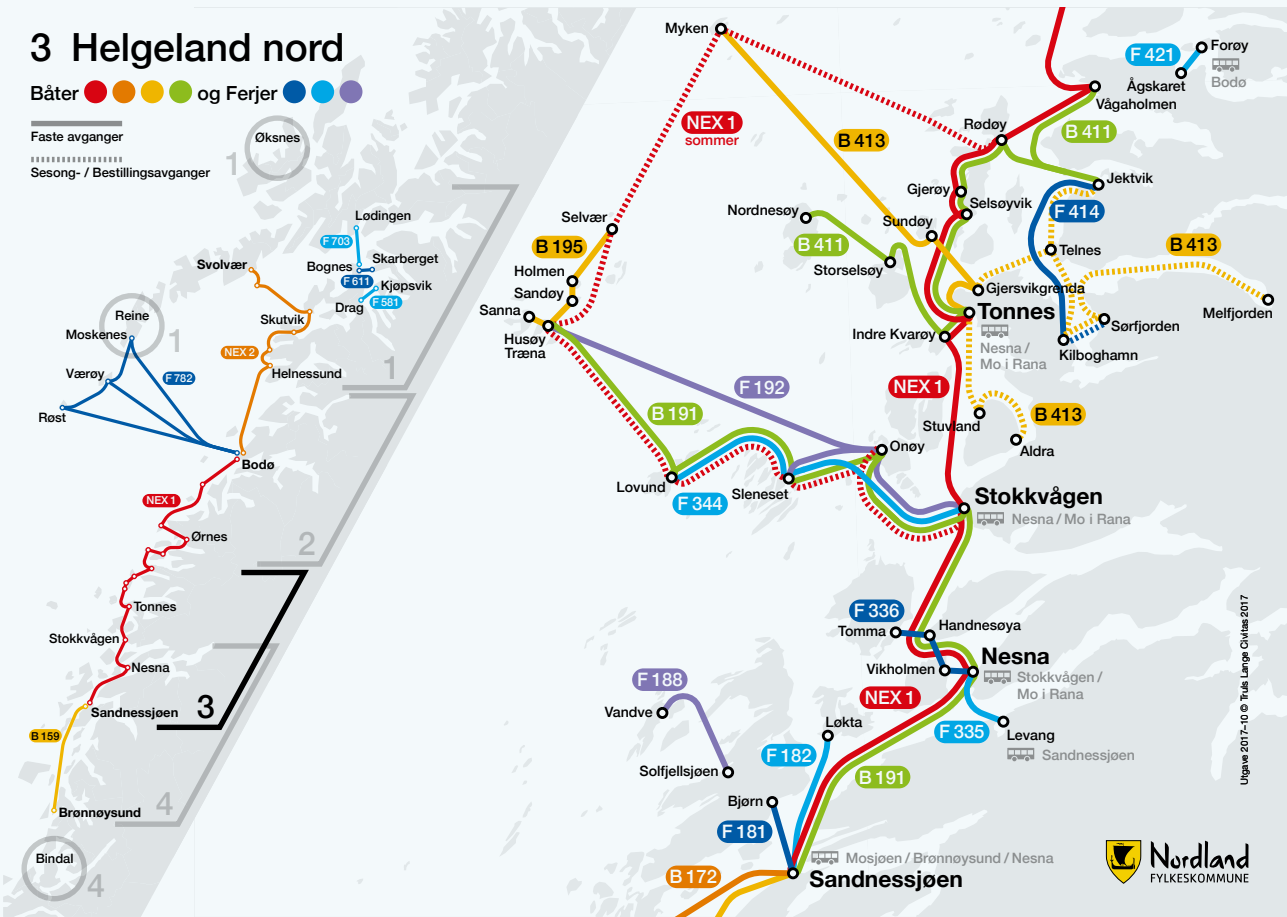
Båt- og fergesamband i Nordland. Kilde: Nordland fylkeskommune.



2 Salten

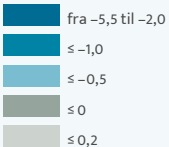


8 Båt- og fergesamband i Nordland. Kilde: Nordland fylkeskommune.



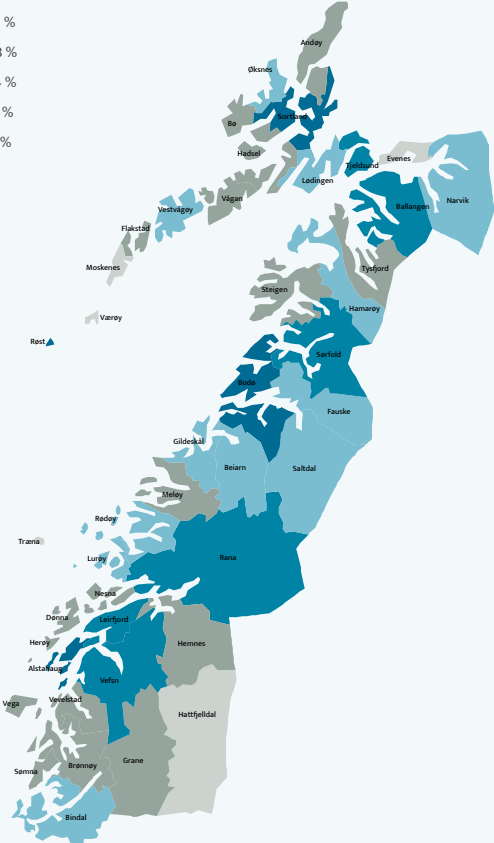
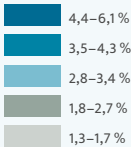
9 Nettoflytting i Nordland i 2017 fordelt på kommuner.

Nettoflytting i prosent gj.snitt for årene 2014–2018.



10 Netto driftsutgifter til kultursektoren Kommuner i Nordland 2018.

Prosent av kommunens totale driftsutgifter.



11 Utvalgte nøkkeltall for kultur, etter region 2019. Kilde: SSB.

	Netto driftsutgifter til kultursektor- en i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	Besøk i folkebib- liotek per innbyg- ger (antall)	Besøk per kinofor- estilling (antall)	Barn 6-15 år i kom- munens kultur- skole (prosent)
Landet	4,2	4,8	27,2	13,3
Landet uten Oslo	4,1	4,9	25,5	13,8
Nordland	3,9	5,9	23,9	13,6
Østfold	3,5	3,4	22,8	6,8
Akershus	4,2	4,0	22,8	11,6
Oslo	4,7	4,3	36,6	9,4
Hedmark	3,7	5,3	28,2	15,3
Oppland	3,9	4,2	31,2	16,6
Buskerud	3,9	5,5	31,4	11,1
Vestfold	3,5	4,9	17,4	8,4
Telemark	4,3	4,1	18,5	16,0
Aust-Agder	3,8	5,1	20,9	10,6
Vest-Agder	4,8	6,6	27,6	12,4
Rogaland	5,1	6,4	28,9	15,0
Hordaland	4,1	4,2	30,4	12,5
Sogn og Fjordane	3,5	4,8	27,9	19,7
Møre og Romsdal	3,6	3,5	20,8	21,0
Trøndelag Tröndelage	4,3	6,0	30,0	19,0
Troms Romsa	3,6	5,6	33,3	15,9
Finnmark Finnmark	4,7	3,4	16,3	15,3



Mål 1

Utrydde fattigdom

I Norge har vi gode velferdsordninger sammenlignet med verden forøvrig. Likevel har mange husholdninger i Nordland en situasjon med vedvarende negative virkninger på helse, utdanning, tilgang på finansielle tjenester og deltakelse i sosiale fellesskap. I Norge er man regnet som fattig dersom inntekten ligger under 60 prosent av medianinntekten. Barn i lavinntektsfamilier som bor trangt og i leid bolig kommer under norsk definisjon for fattigdom.

Barnefamilier med lav inntekt opplever i større grad dårligere boforhold, og opplever ofte boutgiftene som tyngende sammenlignet med andre barnefamilier (SSB).

I Nordland har antall barn i husholdninger med lav inntekt og som bor trangt gått opp nær 50 prosent mellom 2015 og 2018, mens barnefamilier med lav inntekt som leier og bor trangt har økt med omtrent 30 prosent. Flere kommuner i Nordland har en større andel enn landssnittet med andel barn i lavinntektsfamilier som også bor i en trang leid bolig. De kommunene i Nordland som hadde den største andelen i denne gruppen er Leirfjord, Hattfjelldal og Herøy.

12
Andel personer som bor i husholdninger med lav inntekt (under 60 prosent av medianinntekt) Kilde: SSB.

Prosentandel personer med lav inntekt

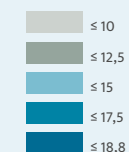




Foto: Herøy, Jonas Berglund, nordnorge.com

13
Antall barn og barnefamilier i husholdninger i Nordland med lav inntekt som leier og bor trangt. Kilde: Boligsosial monitor Husbanken, SSB.

Indikatoren måler barn 0-17 år i husholdninger som har mindre enn 60 prosent av medianinntekten i den enkelte kommune, og under 1G i brutto finanskapital, som i tillegg leier boligen de bor i.

Nordland	2015	2016	2017	2018
Barn i husholdninger med lav inntekt som leier og bor trangt	1096	1246	1358	1469
Barnefamilier med lav inntekt som leier og bor trangt	351	386	397	407



Mål 2

Matsikkerhet og ernæring

Landbruket i Nordland er i norsk eller europeisk sammenheng småskala. Det har relativt høyt dyrehold av sau og kyr. Siden 2010 har det vært en nedgang i dyreholdet. I Nordland er også reindriftsnæring viktig. Den krever store arealer for beite og trekk.

Produksjon av norsk kjøtt har blitt stadig mer avhengig av import av kraftfor. Nordland er et viktig fylke for animalsk produksjon i norsk sammenheng, og har et utnyttet potensial for produksjon av matvekster. Endringer i klimaet med blant annet økt temperatur kan gi bedre vekstvilkår. Det forventes at jordbruk blir mer etterspurt som klima-, helse- og matsikkerhetstiltak.

Mer enn 98 prosent av jordbruksarealet i Nordland var i 2018 slått og beite. Rundt 90 prosent av potetarealene,

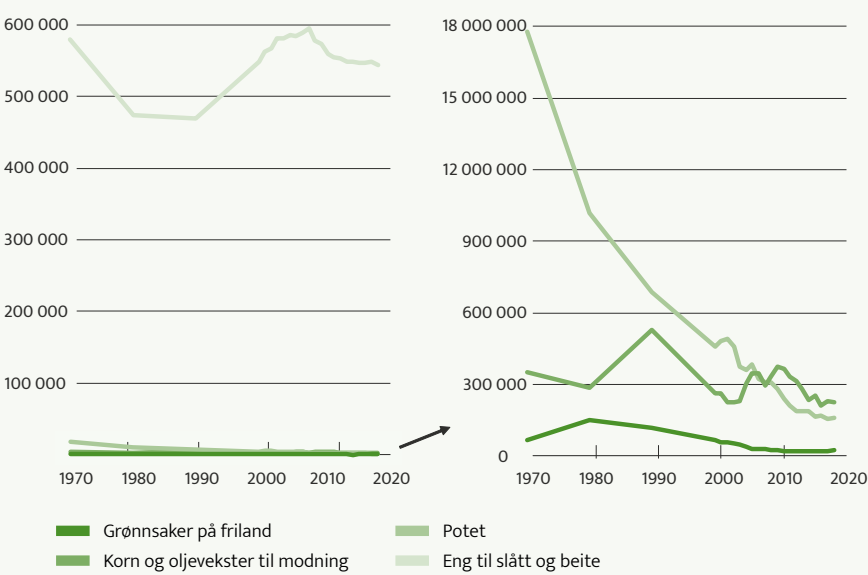
80 prosent av grønnsaksarealene og mer enn 50 prosent av kornarealene har blitt borte de siste tiårene.

Fra 2009 til 2018 ble nær 5000 dekar med jordbruksareal omdisponert til andre formål i Nordland. Dette har skjedd til tross for at nasjonal jordvernstrategi (2015) har satt mål om maks 400 dekar omdisponering pr år, fordelt på 200 dekar dyrka og 200 dekar dyrkbar jord.

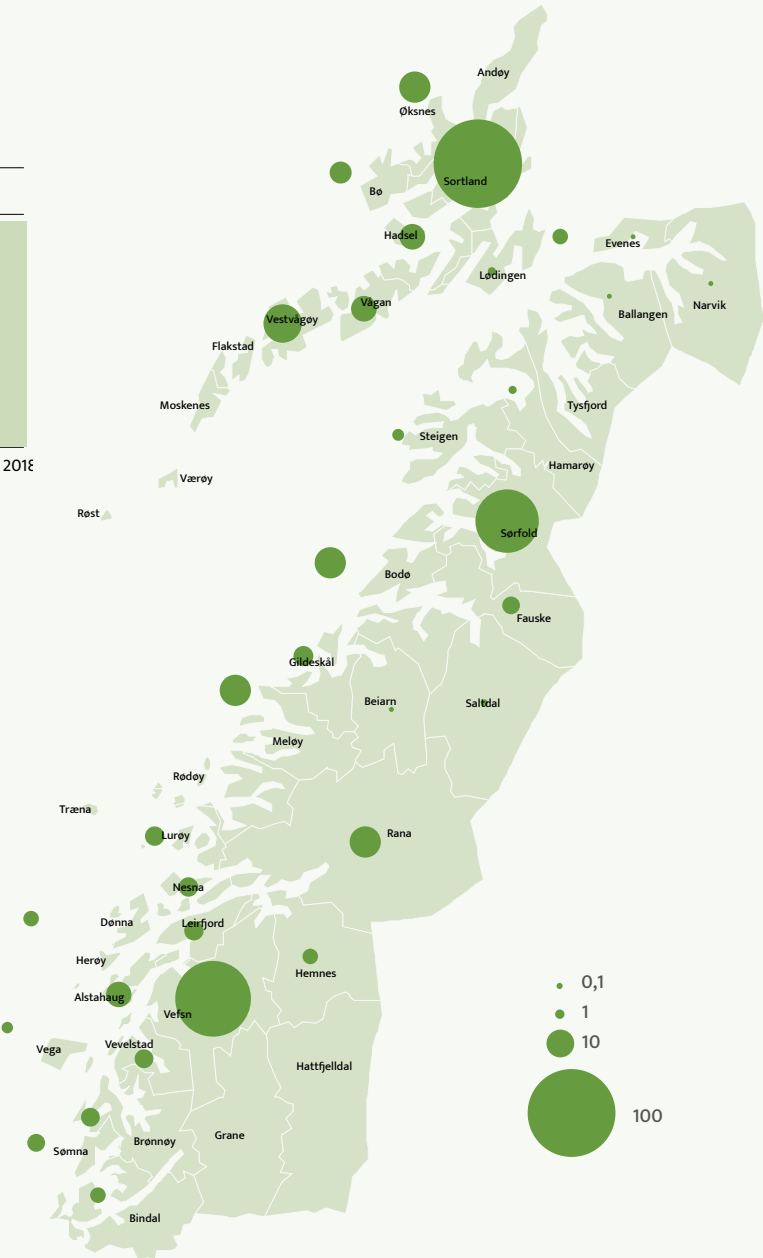
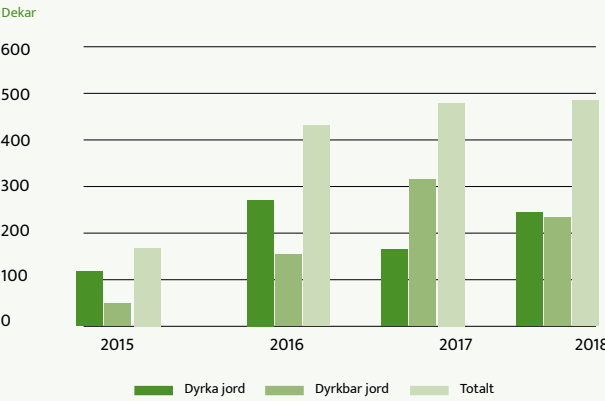
14
Utvikling i jordbruksareal i Nordland.
Kilde: SSB tabell 11506.

Venstre figur illustrerer variasjon i eng-areal og hvordan det er den dominerende arealbruken i Nordland.

Høyre figur zoomer inn på den fraksjonen som brukes til matvekster, og viser hvordan matvekstarealene i Nordland har minket radikalt de siste 50 årene.



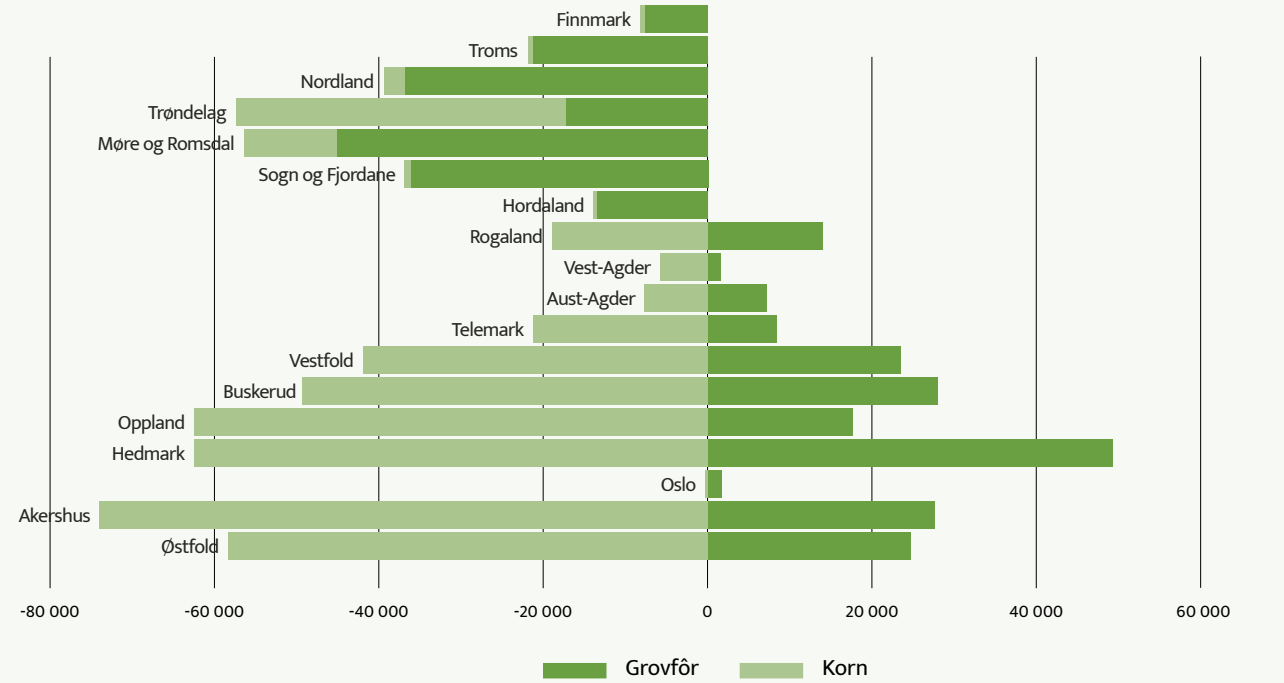
15
Totalt omdisponert dyrka og dyrkbar jord i Nordland 2015-2018 (daa).



16
Gjennomsnittlig antall dekar omdisponert dyrka og dyrkbar jord per kommune i Nordland 2015-2018.



17
Utvikling i gress- og kornareal 2005-2018. Kilde: Felleskjøpet 2019.





Mål 3

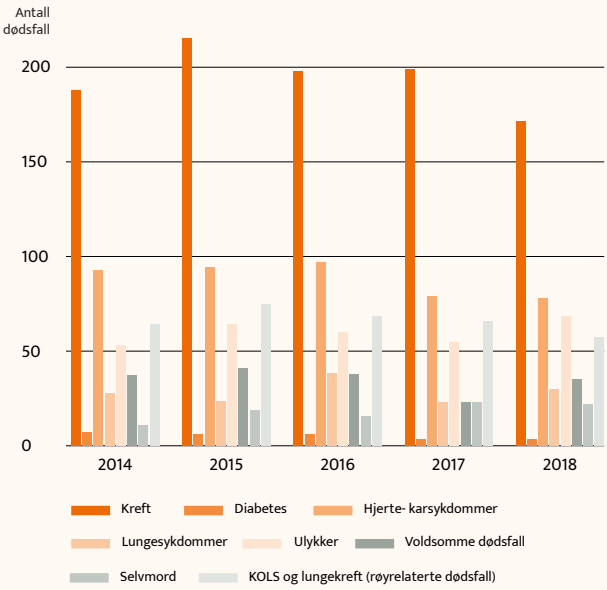
God helse

Levealderen i Norge har økt betraktelig de siste femti årene, mye på grunn av redusert dødelighet blant spedbarn og barn. De sosiale helseforskjellene er imidlertid økende. Sosiale helseforskjeller er knyttet til de fleste dødsårsaker og sykdomsgrupper.

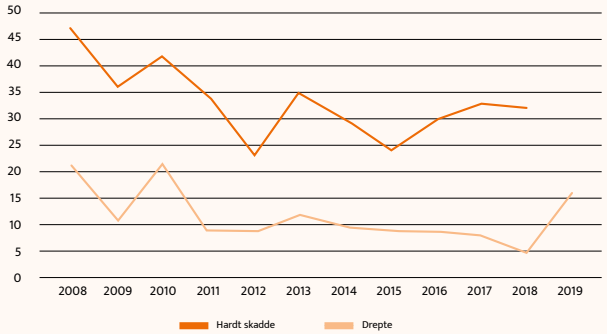
Statistikken viser at de med lav utdanning har en markant lavere forventet levealder enn de med høyere utdanning. Mens forventet levealder for menn med høyskole- eller universitetsutdanning var 84 år i 2015, var den i underkant av 78 år for menn med kun grunnskole. Fastlegetilbudet har store mangler i de ulike kommunene, det samme gjelder fødetilbudet. Vi ser også en økende andel unge jenter i videregående skole som oppsøker primærhelsetjenesten pga. psykiske problemer.

Helsetilbud og spesialisthelsetjeneste er viktig og bidrar til å sikre bosettingen i fylket. Et tilgjengelig helsetilbud med god kvalitet til blant annet de fødende må sikres. Flere mindre kommuner har ikke ansatt helsesøster i helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Helsesøstertjenesten er et lavterskeltilbud til nybakte foreldre og ungdom og kan bidra til å forhindre utvikling av mer alvorlige helseplager.

18
Viktigste dødsårsaker i Nordland.
Kilde: Norgeshelse.



19
Antall drepte og hardt skadde per år i trafikken i Nordland i perioden 2008-2019. Kilde: SSB.

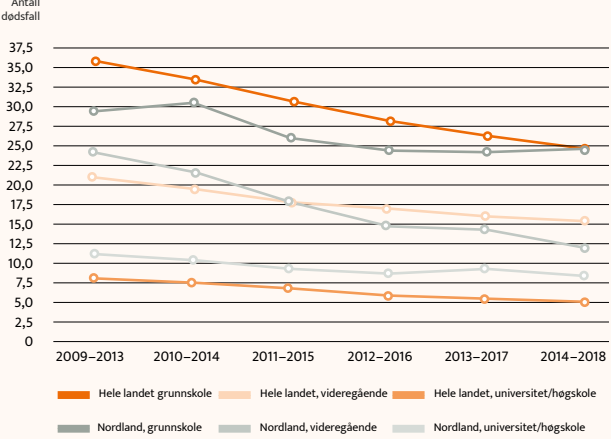


20
Forventet levealder for ulike befolkningsgrupper. Kilde: Folkehelseinstituttet og KommuneHelse.

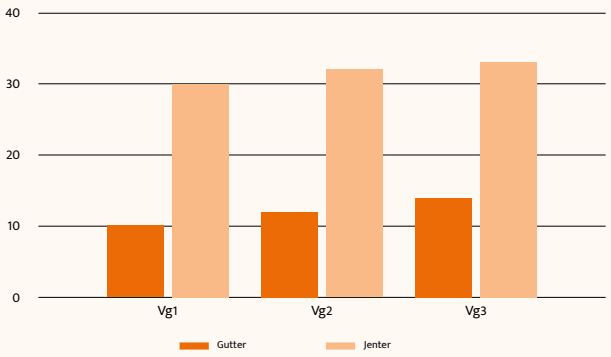
Befolkningsgruppe	Forventet levealder Nordland	Forventet levealder Norge
Menn	79,0 år	80,6 år
Kvinner	83,4 år	84,2 år
Personer med grunnskole (begge kjønn)	79,6 år	79,0 år
Personer med videregående eller høyere (begge kjønn)	83,7 år	84,0 år

Opplevelse av sosial støtte er viktig for å fremme god helse. Resultater fra SSBs levekårsundersøkelse viser at omtrent halvparten av voksne mellom 16 og 79 år angir at de har sterk støtte i og/eller utenfor familien, mens 5 prosent angir lite sosial støtte. Nordland ligger likt som landet for øvrig.

21
Daglig røyking etter utdanningsnivå i landet og Nordland 2009-2018. Kilde: FHI.



22
Prosentandel som er mye plaget av depressive symptomer i videregående opplæring.



Mens det i ungdomsskolen er omtrent like mange gutter og jenter som sliter, er det i videregående skole en overvekt av jenter.



Mål 4 God utdanning

Gjennomføring av videregående utdanning i Nordland har i nasjonal målestokk vært svak med betydelig frafall, men tendensen etter 2011 viser en tydelig forbedring. Det største frafallet i Nordland har tradisjonelt vært innenfor fagopplæring og yrkesfag. Tilgangen på lærlingeplasser er en viktig faktor for gjennomføring av yrkesfaglige studier.

Frafall av elever i videregående er ofte knyttet til foreldrenes utdanningsnivå. Frafallet er over dobbelt så høyt blant de som har foreldre med grunnskole som høyeste utdanning sammenlignet med de som har foreldre med utdanning på høyskole- eller universitetsnivå. De sosiale forskjellene er store og vedvarende over tid.

Høyere utdanning tilbys i Nordland gjennom fire institusjoner: Nord universitet, UiT Norges Arktiske universitet, Politi- og høgskolen og Folkeuniversitetet Nordland. Til sammen tilbys 104 ulike utdanninger.

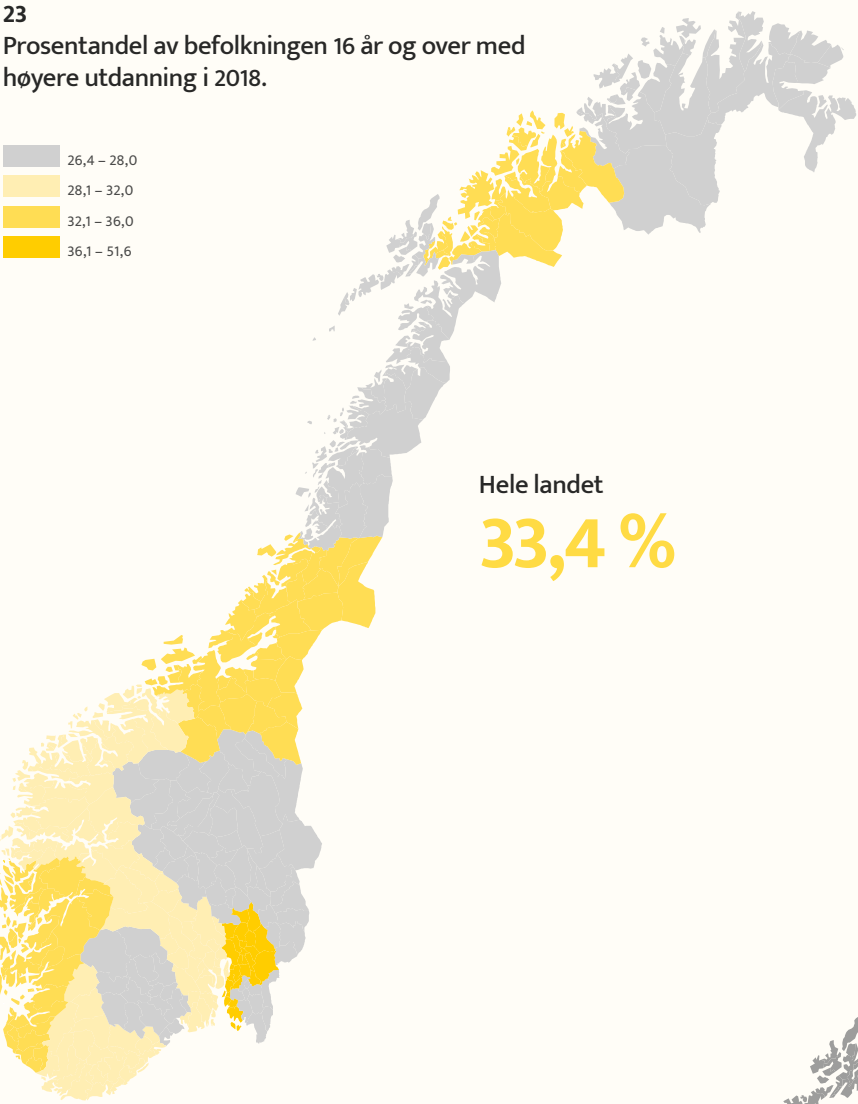
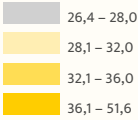
Landssnittet i 2018 viser at 34 prosent hadde høyere

utdanning. Tilsvarende andel for Nordland var 26,8 prosent. Trenden i Nordland er økende.

God språkopplæring på skolen er et sentralt virkemiddel for å støtte opp om språkutviklingen hos samiskspråklige barn og sikre dem retten til å lære eget morsmål. Dette innebærer blant annet at det må tilrettelegges for et helhetlig samisk utdanningsløp.

Utviklingen og bruk av kunnskap fra forskning og utdanning blir stadig viktigere. Nordland har behov for å styrke næringslivets bruk av høyere utdanning og forskningsstøtte.

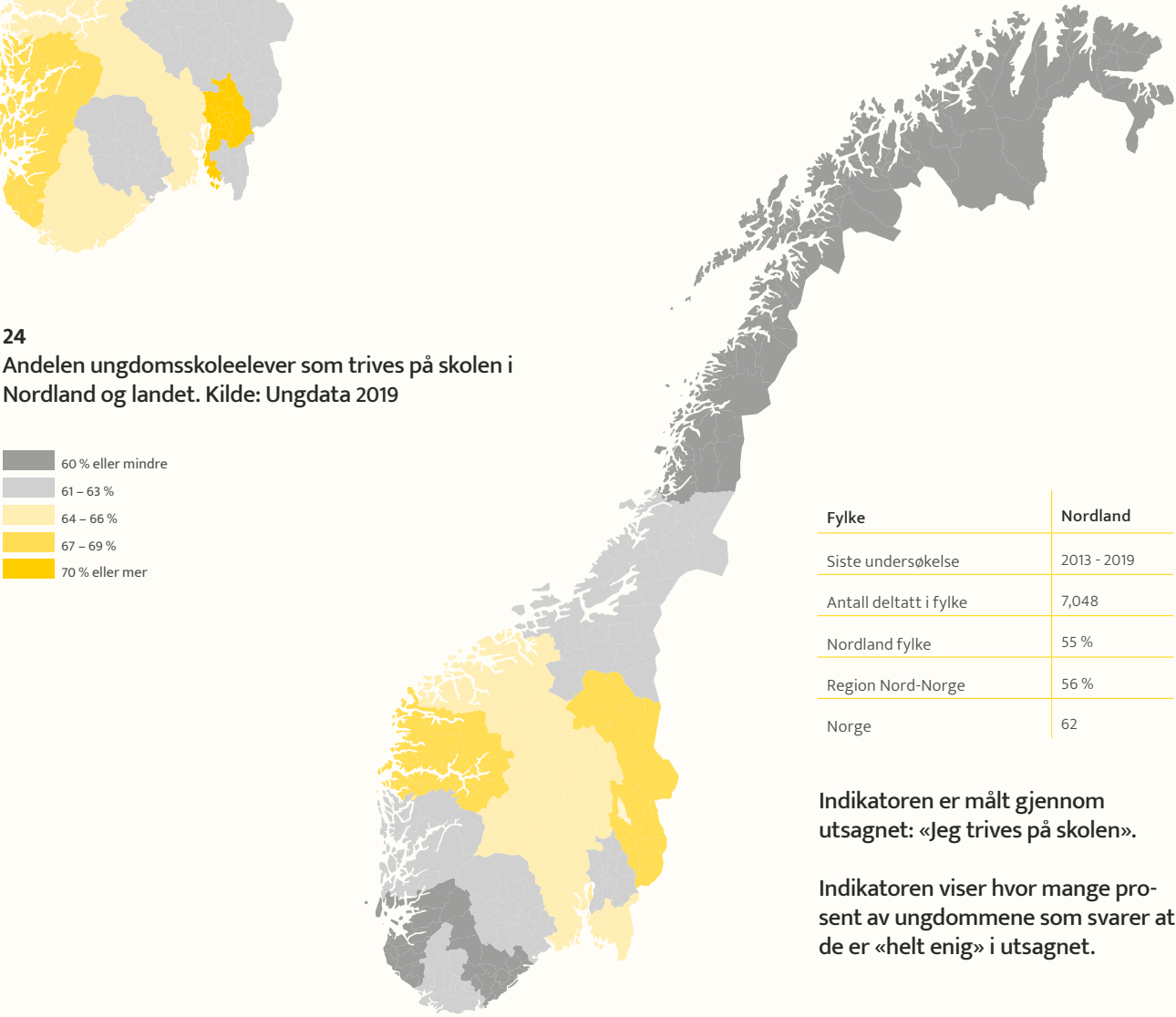
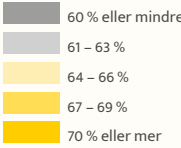
23
Prosentandel av befolkningen 16 år og over med høyere utdanning i 2018.



Kommuner med lavest andel høyt utdannede. 2018.	Prosentandel
Namsskogan	15,5
Torsken	15,3
Røst	14,7
Værøy	14,1
Beiarn	14,0

Kommuner med høyest andel høyt utdannede. 2018.	Prosentandel
Bærum	53,1
Oslo	51,6
Asker	50,4
Nesodden	46,1
Ås	44,8

24
Andelen ungdomsskoleelever som trives på skolen i Nordland og landet. Kilde: Ungdata 2019

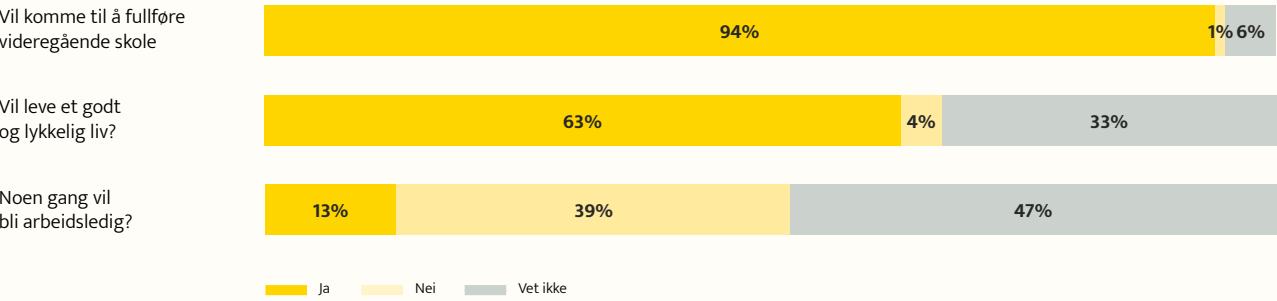


Fylke	Nordland
Siste undersøkelse	2013 - 2019
Antall deltatt i fylke	7,048
Nordland fylke	55 %
Region Nord-Norge	56 %
Norge	62

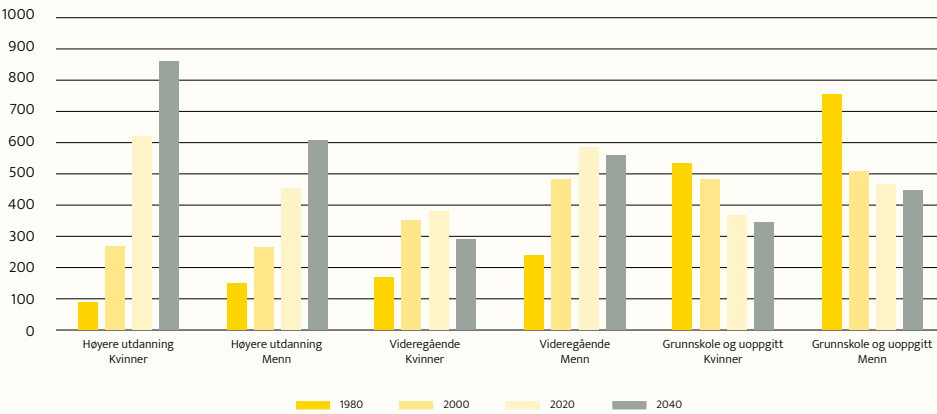
Indikatoren er målt gjennom utsagnet: «Jeg trives på skolen».

Indikatoren viser hvor mange prosent av ungdommene som svarer at de er «helt enig» i utsagnet.

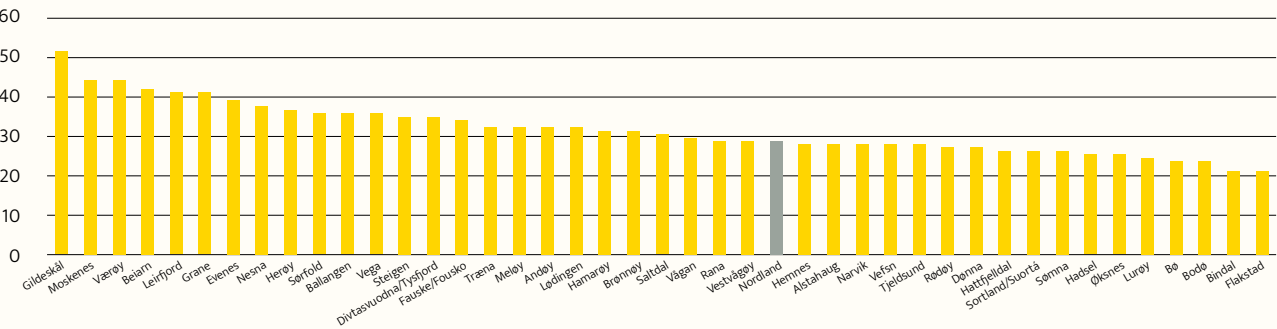
25
Ungdoms svar på spørsmål om tro på framtiden.



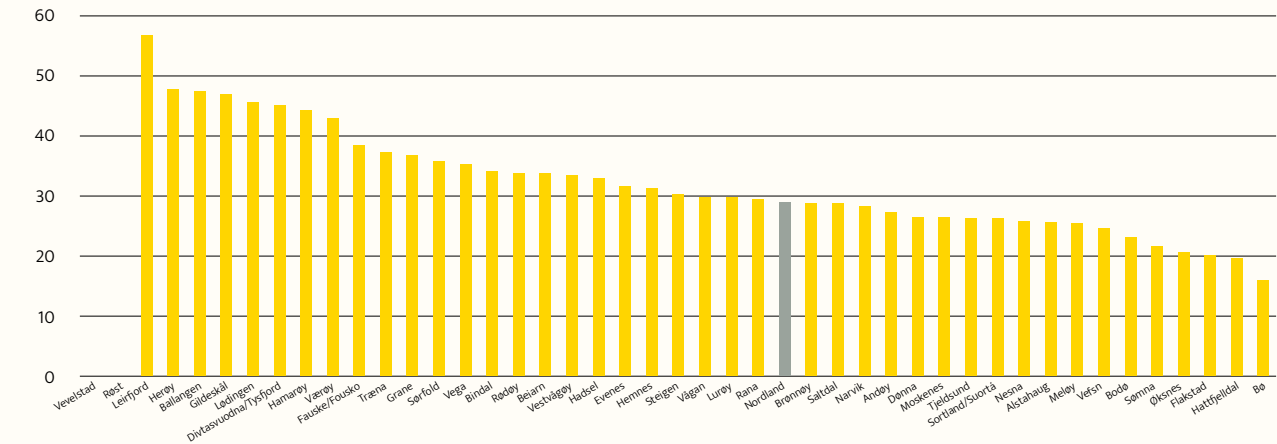
26
Framskrivning av arbeidsstyrken i Norge etter utdanningsnivå og kjønn i utvalgte år, 1000 personer. Kilde: NOU 2019:3/SSB



27
Mestring på laveste nivå i lesing – 5. trinn i Nordland 2017. Kilde: SSB tabell 07163/Udir.



28
Mestring på laveste nivå i regning – 5.trinn i Nordland 2017. Kilde: SSB tabell 07163/Udir.



Mål 5
Likestilling mellom kjønnene

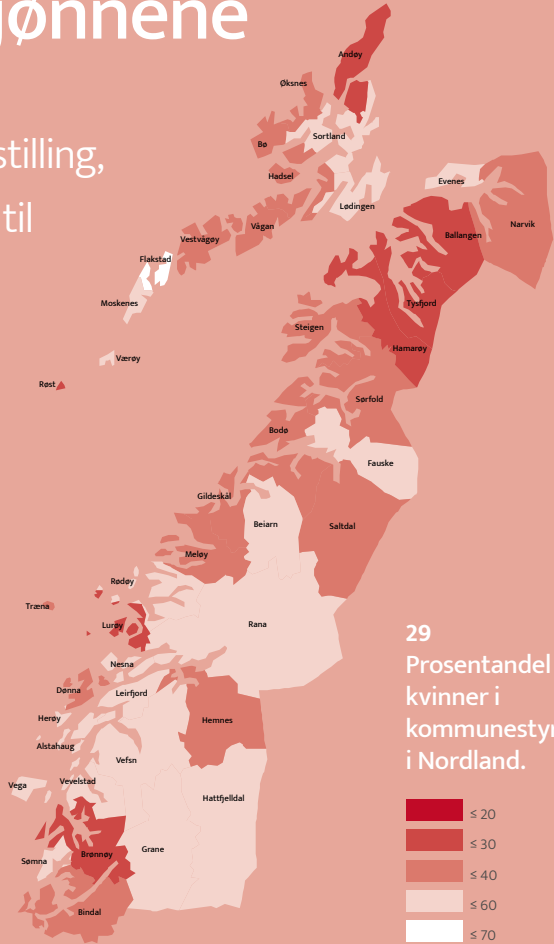
Norge ligger godt an med hensyn til likestilling, men har fremdeles utfordringer knyttet til utdanningsvalg, arbeidsliv og økonomi, samt vold i nære relasjoner.

I 2018 var 79 prosent av mennene en del av arbeidsstyrken, mens andelen kvinner var 75 prosent. Andelen sysselsatte menn (20-66 år) som jobbet deltid var 19,5 prosent, mens andelen var 42,4 prosent for kvinner. Andelen menn med høyere utdanning var på 22,1 prosent, mens andelen kvinner var 31,6 prosent i det samme tidsrommet.

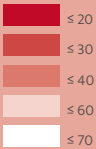
Dette bærekraftsmålet understreker at alle former for vold mot jenter og kvinner skal avskaffes innen 2030. Ifølge SSB var det 6 kommuner i Nordland som i 2018 hadde en politisk vedtatt plan mot vold i nære relasjoner i egen kommune, mens 11 kommuner hadde plan for arbeid mot vold i nære relasjoner i samarbeid med andre. Det store flertallet av kommuner i Nordland står med andre ord uten slike planer.

30
Indikatorer for likestilling 2018. Kilde: SSB.

Indikatorer for likestilling 2018 - SSB	Andel kvinner med høyere utdanning (prosent)	Andel kvinner (20-66 år) i arbeidsstyrken (prosent)	Gjennomsnittlig bruttolinntekt, menn (kr)	Gjennomsnittlig bruttolinntekt, kvinner (kr)	Kvinnens andel av menns bruttolinntekt	Andel sysselsatte kvinner (20-66 år) som jobber deltid (prosent)	Andel fedre som tar hele fedrekvoten eller mer av foreldrepengeperioden	Grad av kjønnsbalansert næringsstruktur (skår)	Andel kvinner blant ledere (20-66 år) (prosent)	Grad av kjønnsbalanse i utdanningsprogram på videregående skole (skår)
Snitt landet			550 300	382 500						
Nordland	31,6	75,0	496 000	369 000	74 %	42,4	66,5	0,55	39,6	0,64
Østfold	29,9	69,9	498 800	351 800	71 %	44,6	65,7	0,58	34,1	0,67
Akershus	41,5	77,7	632 400	426 100	67 %	32,7	73,9	0,65	36,1	0,72
Buskerud	33,8	75,5	545 100	374 800	69 %	42,5	70,4	0,59	34,5	0,66
Oslo	53,4	76,4	624 300	436 100	70 %	29,5	68,9	0,74	40,5	0,76
Hedmark	31,0	72,8	476 900	353 300	74 %	48,4	68,0	0,56	37,0	0,65
Oppland	31,2	75,4	486 900	357 100	73 %	50,3	69,7	0,55	35,8	0,64
Vestfold	34,1	72,4	527 600	360 400	68 %	45,4	67,9	0,59	31,9	0,68
Telemark	31,3	72,0	501 700	349 200	70 %	49,6	66,4	0,55	34,8	0,66
Aust-Agder	33,4	70,7	502 600	347 000	69 %	51,8	67,3	0,57	34,3	0,65
Vest-Agder	34,3	72,4	512 500	341 900	67 %	51,8	68,7	0,56	32,8	0,65
Rogaland	37,2	76,2	600 100	383 600	64 %	43,7	72,4	0,57	33,6	0,65
Hordaland	39,2	77,0	553 700	375 100	68 %	42,6	72,1	0,59	35,5	0,66
Sogn og Fjordane	34,4	79,7	509 000	364 200	72 %	46,0	76,0	0,51	39,2	0,63
Møre og Romsdal	33,5	76,3	531 300	358 400	67 %	47,8	73,0	0,52	34,8	0,65
Trøndelag - Tröndelag	37,8	75,8	514 400	369 800	72 %	44,8	74,4	0,58	36,6	0,66
Troms - Romsa	38,3	76,2	503 800	383 500	76 %	37,2	71,2	0,58	38,9	0,67
Finnmark - Finnmarku	35,5	75,7	471 400	378 100	80 %	36,2	64,4	0,58	38,2	0,63



29
Prosentandel kvinner i kommunestyrer i Nordland.





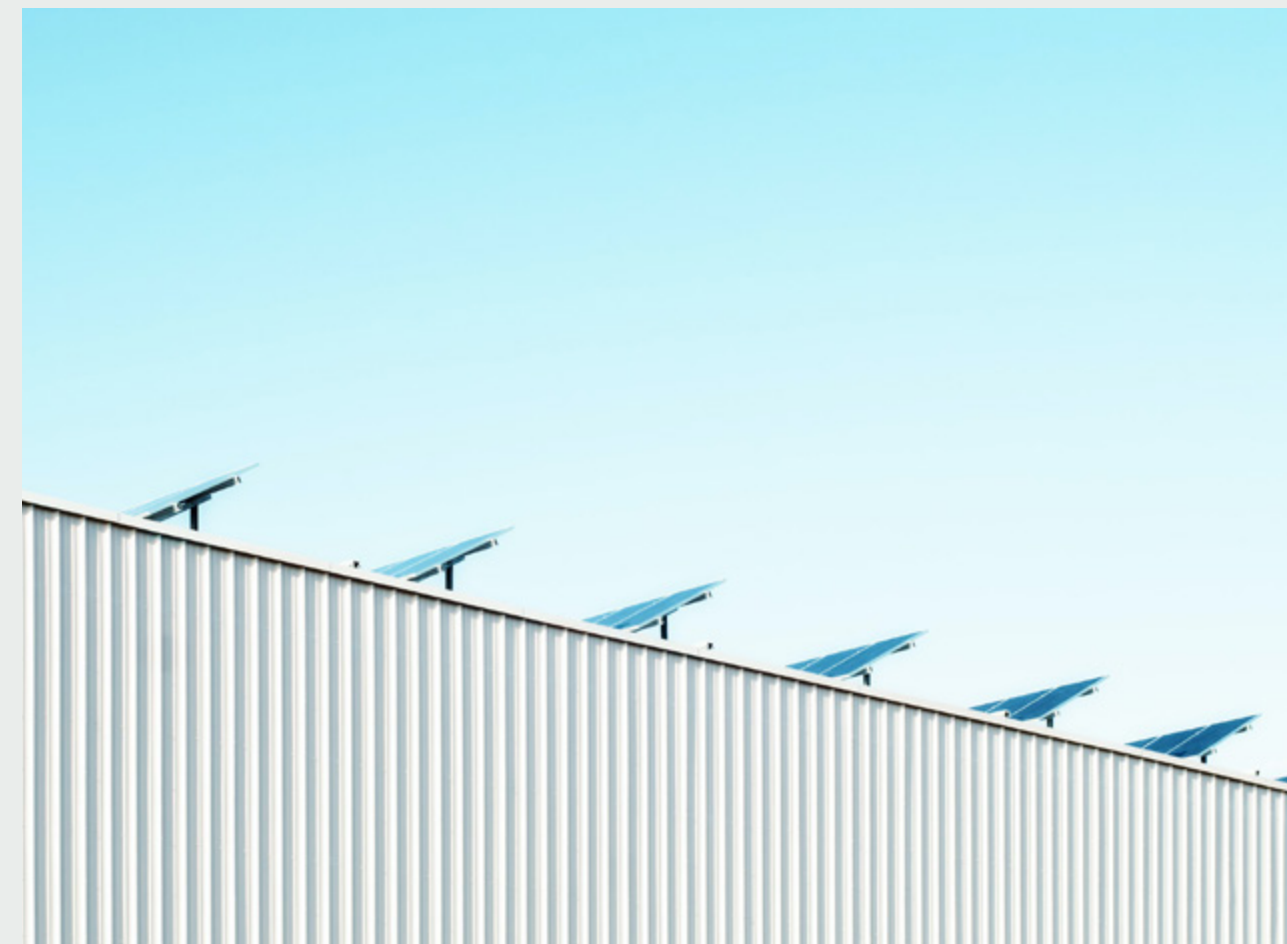
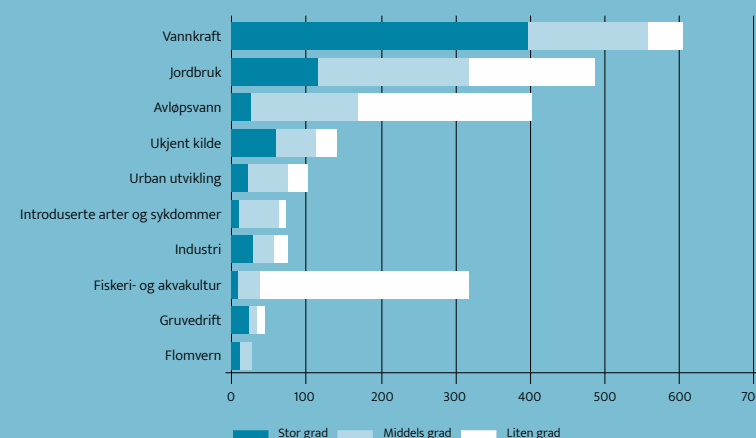
Mål 6 Rent vann og gode sanitærforhold

I internasjonal målestokk har Norge svært god tilgang på vannressurser i form av nedbørsmengder og begrenset grad av omfattende og lange tørkeperioder. Kvaliteten på infrastruktur for vann- og avløp er derimot utfordrende. I mange kommuner er infratrukturen gammel og av dårlig kvalitet. Det er store oppgraderingsbehov for å utbedre etterslepet knyttet til manglende standard og vedlikehold.

Vannkraft har den største påvirkningen på vannmiljøet i fylket, etterfulgt av jordbruk og avløpsvann. I statusanalysen for Nordland i 2019 pekes det særlig på utfordringene i vannregionen fra påvirkningen av marin

produksjon i kystsonen, og virkningene på vannmiljø og ressurser gjennom energiproduksjon og økende omfang av natur- og opplevelsesbasert turisme og reiseliv.

31
Oversikt over de 10 største påvirkningsgruppene i Nordland, angitt med antall registrerte påvirkninger. Vannkraft, jordbruk og avløpsvann påvirker flest vannforekomster.
Kilde: Vann-nett 08.03.2019.



Mål 7 Ren energi

Av den energien som produseres i Nordland er 98,7 prosent fra vannkraftproduksjon. Kraftproduksjonen finnes i 29 kommuner av fylkets 41 kommuner. Hemnes har den største kapasiteten, etterfulgt av Rana, Meløy, Narvik, Sørfold og Fauske. De seks største kraftkommunene står til sammen for 80 prosent av produksjonen i Nordland.

I 2018 ble det produsert i overkant av 18 000 Gwh elektrisk kraft i Nordland. Dette utgjør litt over 12 prosent av samlet produksjon av elektrisk kraft i Norge. Et betydelig kraftoverskudd blir eksportert ut av Nordland.

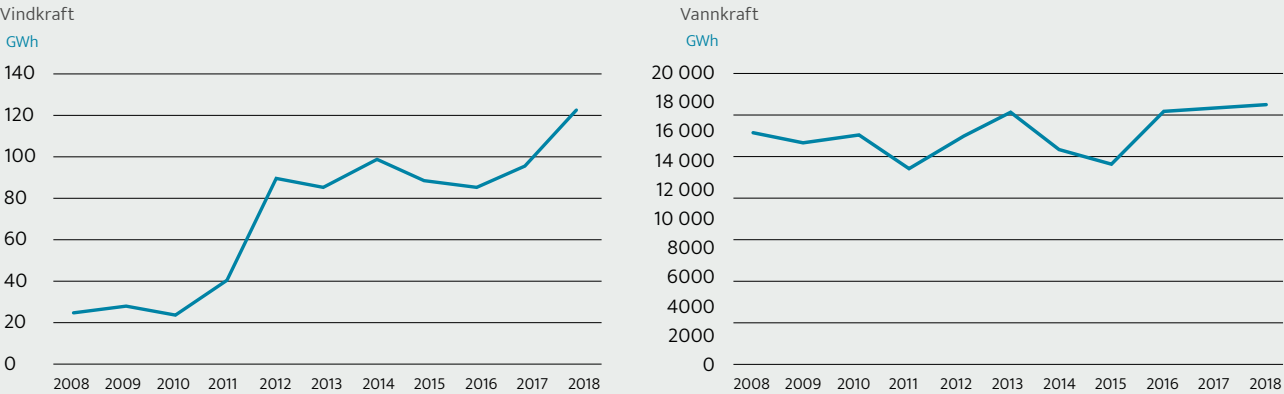
I Nordland er energiproduksjon en viktig sektor som danner grunnlaget for industriell verdiskapning og trygg energiforsyning for samfunnsutvikling og eksport.

Nettoforbruket av elektrisk kraft i husholdninger pr. innbygger i Nordland i perioden 2008-2018 viser at forbru-

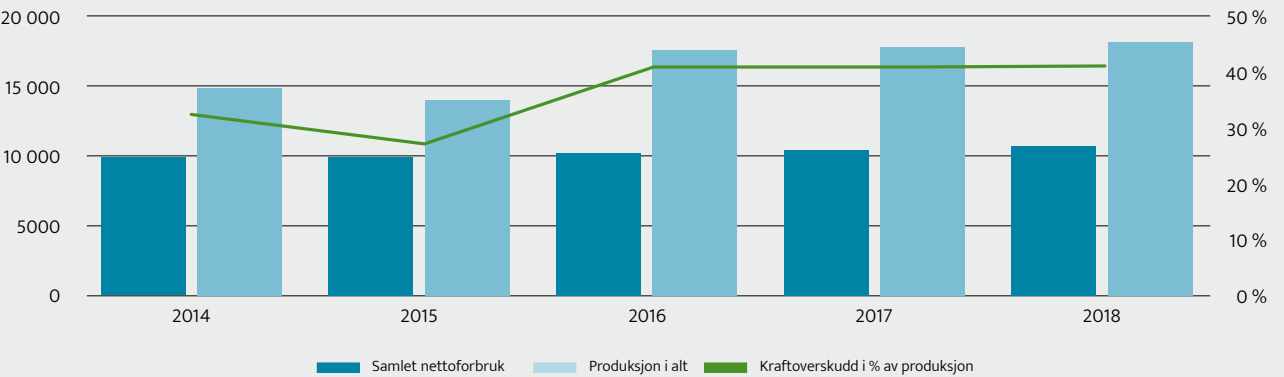
ket har økt betydelig fra 2014 og fram til 2018. Andelen andre energikilder er redusert.

Elektrifisering av nye sektorer og produksjon av fornybar energi er ansett som blant de viktigste virkemidlene for å nå målene om reduksjon av klimagassutslipp. Å ta i bruk nye fornybare energikilder som for eksempel vindkraft vil kreve infrastruktur og arealbruk som skaper konflikt med andre arealinteresser.

32
Vind- og vannkraftproduksjon i Nordland i perioden 2008-2018. Kilde: SSB, tabell 08308.



33
Produksjon, nettoforbruk og kraftoverskudd i Nordland 2014 - 2018 i TWh. Kilde: SSB, tabell 08308 og 08312.



Mål 8

Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Fordelingen av verdiskaping på næringer i Nordland i 2018 viser at kommuneforvaltningen har størst omfang. Deretter kommer statsforvaltning, offentlig administrasjon og forsvar.

Verdiskapingen for næringer og offentlig sektor viser at offentlig sektor gjennom helse, omsorg, utdanning og forvaltning har stort omfang og betydning i Nordland. I privat sektor er marin sjømatproduksjon størst, og hadde en stor vekst særlig knyttet til havbruk.

I Nordland er produksjon og verdiskaping i stor grad bygd på utnyttelse av naturressurser og arealbruk på sjø og land. Den eksportorienterte verdiskapingen innen energibasert prosessindustri, marin sektor og opplevelsesbaserte reiseliv og kulturnæringer danner grunnlaget for regionens utvikling, og er Nordlands satsingsområder i regionens strategi for smart spesialisering.

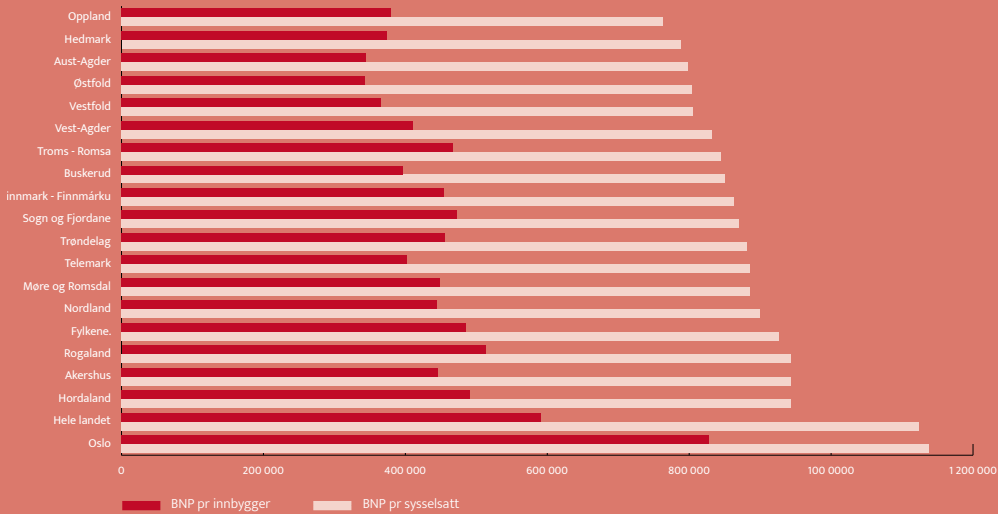
For de marine næringene er sesongavhengigheten en utfordring. Stabile helårsarbeidsplasser er viktige for å trygge arbeidsplassene og sikre bosettingen. Fiskeriene har en omfattende sjømatproduksjon med særlig vekt på hvitfisk og bunnfisk, og videreforedling for eksport. Per 2019 er det til sammen 1200 aktive fiskefartøy i Nordland, hvorav 85 prosent er mindre enn 15 meters lengde. I 2017 var 2100 personer sysselsatt innen foredling. Strukturen i fiskerinæringen er blitt betydelig endret fra midten av 80-tallet. Dette har gitt samfunnsmessige konsekvenser for fiskeriavhengige samfunn i Nordland og for verdiskaping i fiskeindustrien.

Nordland og andre kystfylker har et høyt brutto nasjonalprodukt (BNP) per sysselsatt på grunn av stort volum av eksportrettet marin produksjon. Sentrale strøk med stort innhold av FoU og tjeneste og kunnskapsbasert verdiskaping har enda høyere BNP per ansatt.

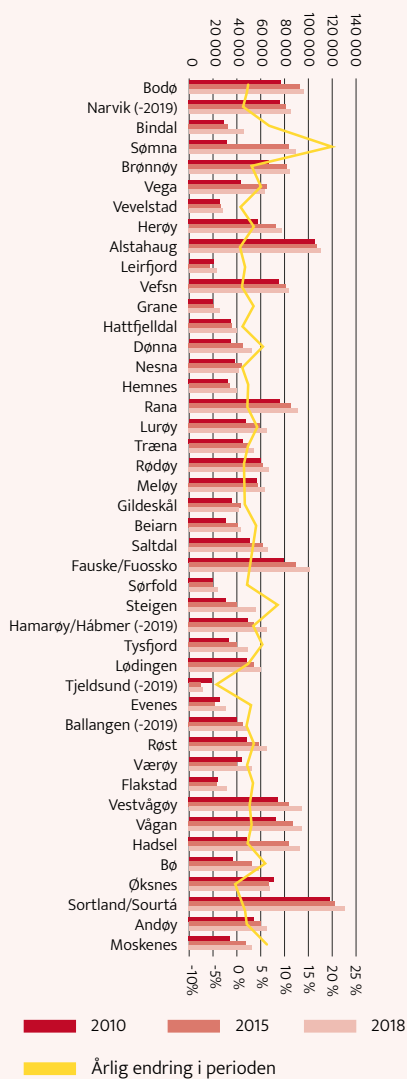
I 2019 var det i overkant av 117 000 sysselsatte i Nordland. Arbeidsledigheten var ved inngangen til 2020 på 1,9 prosent (2300 personer). Dette er noe lavere enn nasjonalt nivå på 2,1 prosent. Sammenlignet med landet for øvrig er veksten i sysselsettingen i Norge mer enn dobbelt så raskt som i Nordland. Sysselsettingsveksten i Nordland har de siste fem år skjedd innen industri, bygg og anlegg og primærnæringene.

Industri, inkludert kraftproduksjon og bygge- og anleggsnæringen, er den største næringen i Nordland og omsatte for 84 mrd. kr i 2018. Dette utgjorde 31,7 prosent av omsetningen og en vekst på 3,6 prosent fra 2018. Varehandel, reiseliv og logistikk er den nest største sektoren, med en omsetning på 77 mrd. kr i 2019. Dette utgjør 30,8 prosent av samlet omsetning og en vekst på 3,4 prosent fra 2018.

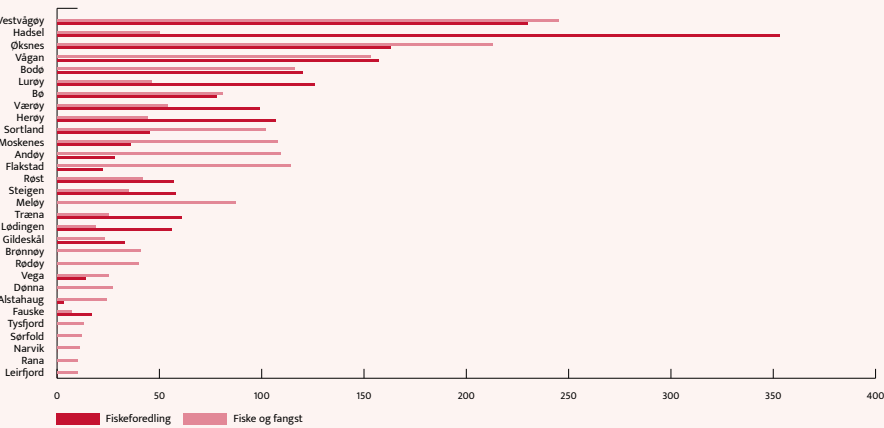
34
BNP pr innbygger og sysselsatt fordelt på fylker 2018. Kilde: SSB, tabell 11713.



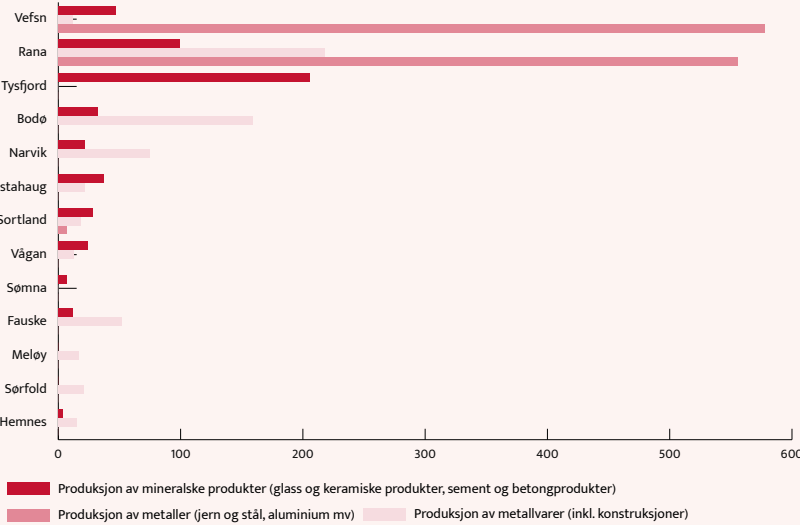
35
Detaljvareomsetning i kommunene
2010-2018.



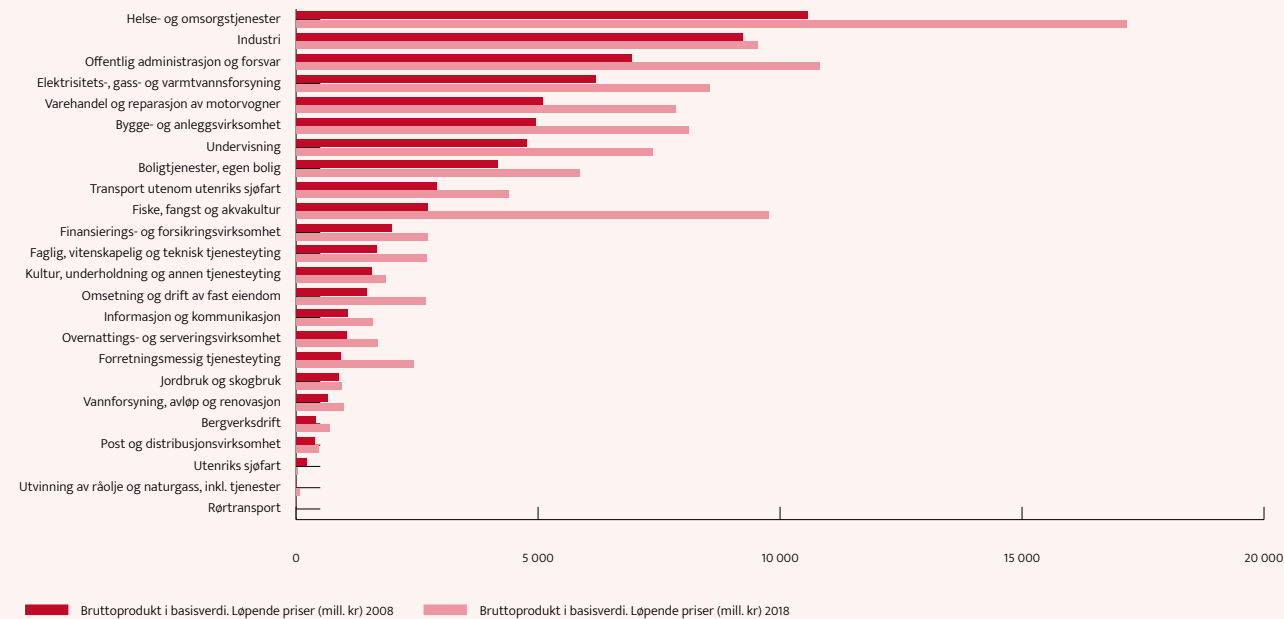
36
Kommuner med mer enn 10 sysselsatte innen fiske og fiskeforedling 2018.



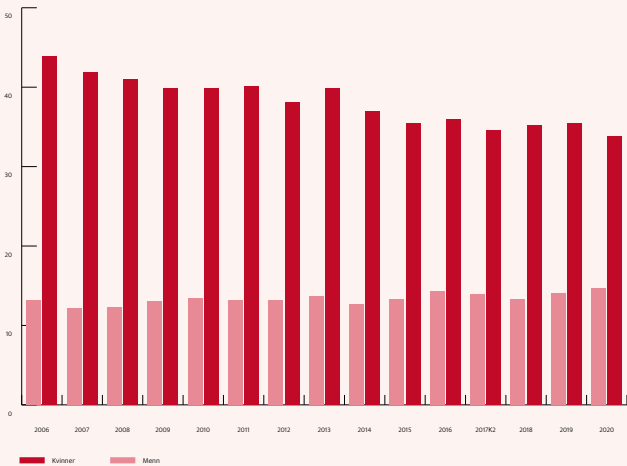
37
Sysselsatte innen industriell produksjon av metaller og mineralske
produkter 2018 – mer enn 10 sysselsatte.



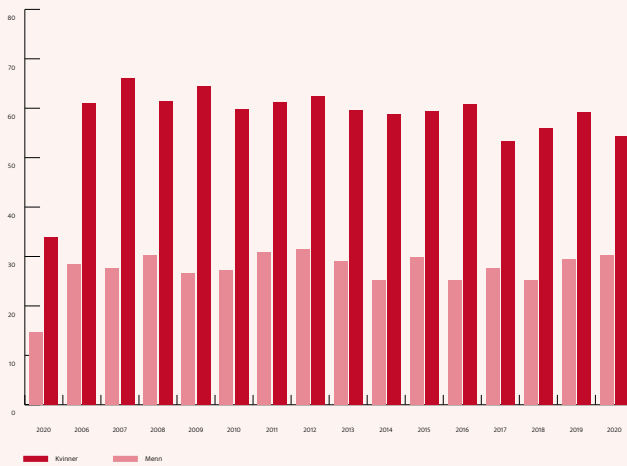
38
Verdiskaping fordelt på næringer i Nordland 2008 og 2018. Kilde: SSB, tabell 11713.



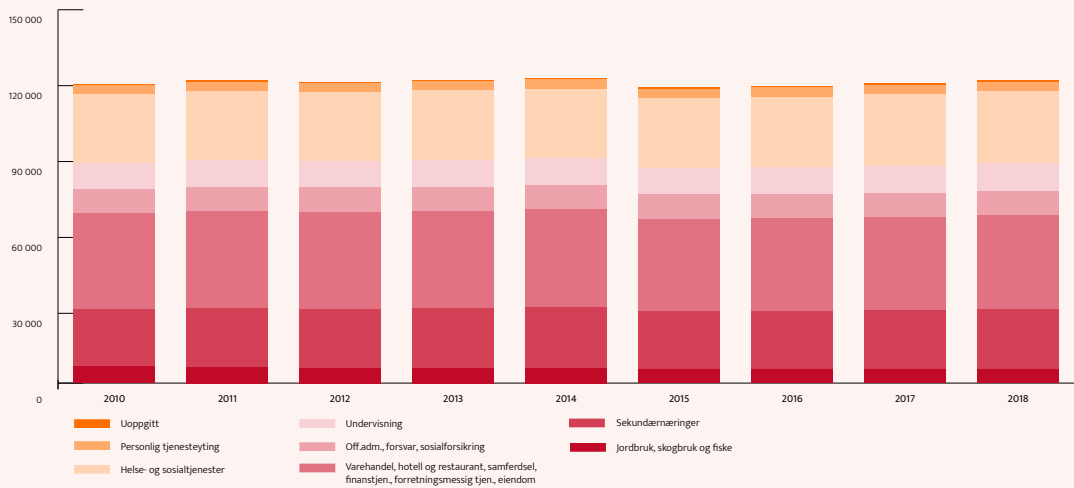
39
Andel deltidssysselsatte blant menn og kvinner
2006 - 2019. Kilde: SSB.



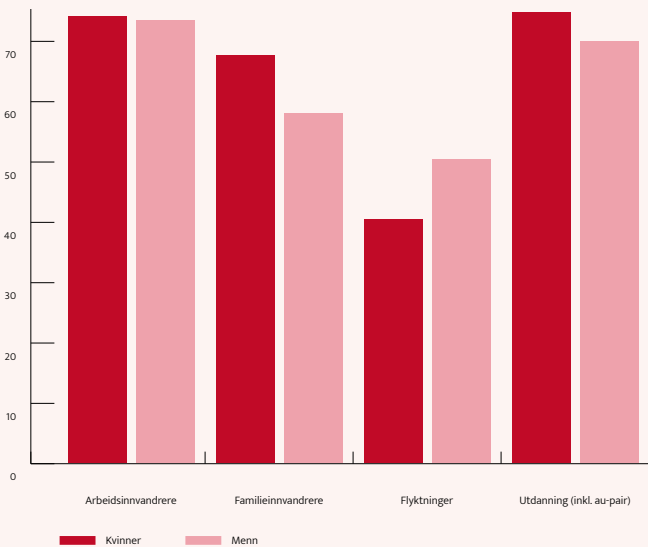
40
Andel deltidssysselsatte blant menn og kvinner med
funksjonshemming. Kilde: SSB.



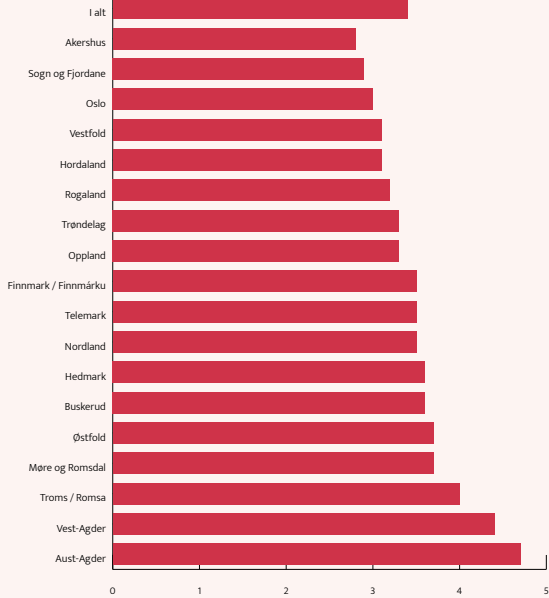
41
Sysselsetting i Nordland fordelt på næringer 2010–2018. Kilde: SSB, tabell 07979.



42
Sysselsettingsandel for innvandrere i Nordland i 2018
etter bakgrunn. Kilde: ImDi.



43
Andel av befolkningen (18-66 år) som er mottakere
av arbeidsavklaringspenger i 2019. Kilde: NAV.





Mål 9 Innovasjon og infrastruktur

Store avstander og spredt bosetting skaper stort behov for transporttjenester og ressurser til drift og vedlikehold i Nordland. Næringsstrukturen i Nordland er i likhet med de øvrige nordnorske fylkene knyttet til eksportorienterte næringer som fiskeri og sjømatproduksjon, og natur- og kulturbasert reiseliv.

En god samordning og systematisk samarbeid mellom arbeidsliv og kompetanseaktører er viktig for at vi kan klatre i verdikjedene innenfor flere bransjer. Det er også nødvendig å gjøre investeringer for å tilpasse overgang til lavutslippssamfunnet og sikre fremkommelighet, trygghet og samfunnsutvikling i landsdelen.

En velfungerende infrastruktur bestående av energiforsyning, transport, digitale løsninger og offentlige tjenestetilbud, er en forutsetning for innovasjon og næringsutvikling i Nordland.

I Nordland er det et etterslep på over 9 milliarder kroner til fylkesveiene. Mer enn 50 prosent av fylkesveiene har et dårlig dekke. En god sammenheng mellom riksveinet og fylkesveiene er viktig i satsingen på «Fra kyst til marked-korridorer».

Mange veier i fylket er skredutsatt og har et behov for sikring. Kun 23 prosent opplever at standarden på veier og gater er svært god. Tilsvarende oppleves bare 29 prosent at kollektivtrafikken er svært god.

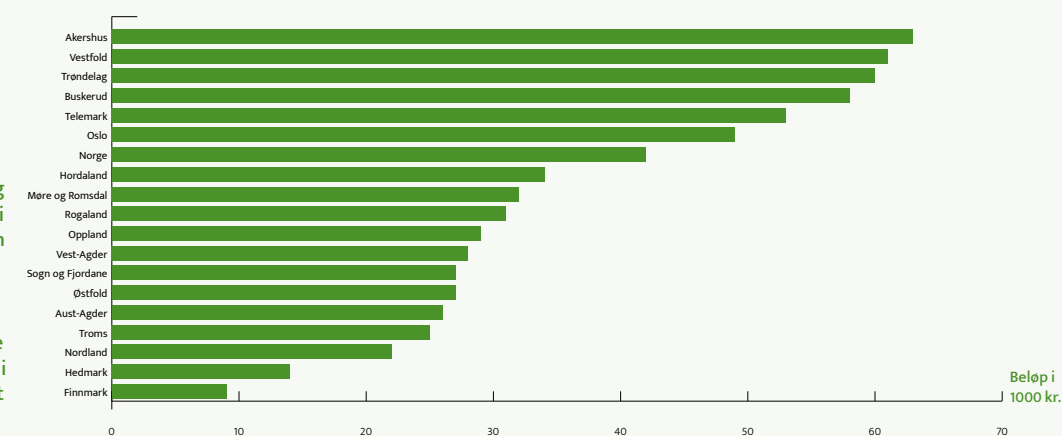
Begge rutene for NEX 1 har i perioden 2016 til 2018 hatt redusert antall reisende. På den andre siden har det vært en økning i antallet reisende på ruta til og fra Træna. Spesielt på Helgeland har fergetrafikken stor betydning og er vesentlig større enn i andre deler av fylket.

Fergesambandet knyttet til riksvegnet har den høyeste bruken. I 2017 ble det fraktet over 2,67 millioner personbilenheter med fergene i Nordland.

Utviklingen i fordelingen av bevilgninger fra Forskningsrådet til fylkene viser at de store beløpene går til regioner med gamle breddeuniversitet og nasjonale forskningsinstitusjoner.

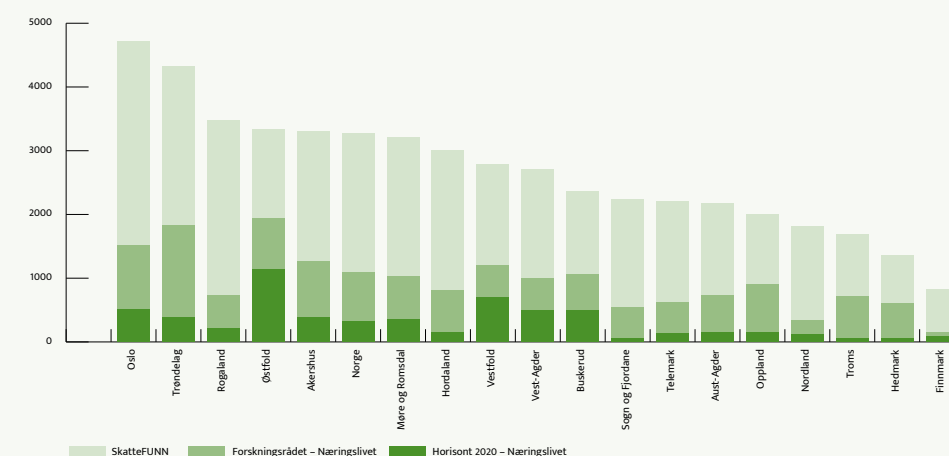
44 Egenutført FoU i næringslivet pr. sysselsatt i 2018.

I den siste tiårsperioden har det i Nordland vært en kraftig økning i antallet FoU-årsverk i næringslivet. Denne økningen er betydelig høyere enn det nasjonale gjennomsnittet. Andelen forskerårsverk i næringslivet med lang høyere utdanning er vesentlig lavere i Nordland enn gjennomsnittet for Norge i 2018, og andelen har vært avtakende de siste åtte årene.
Kilde: SSB.

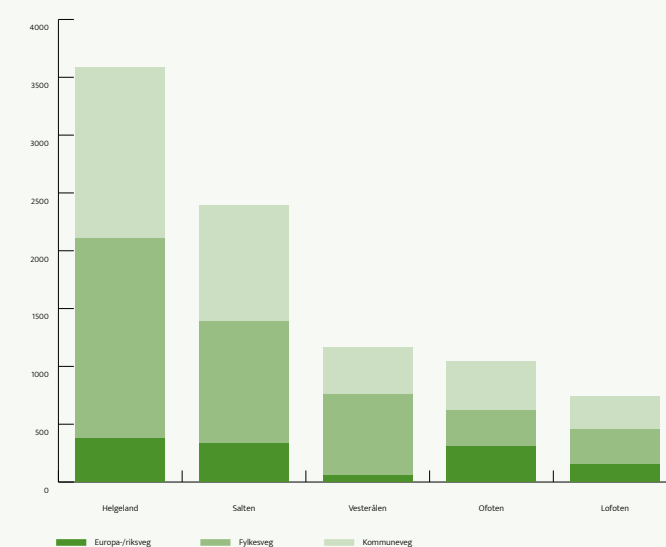


45 Bevilgninger til næringslivet.

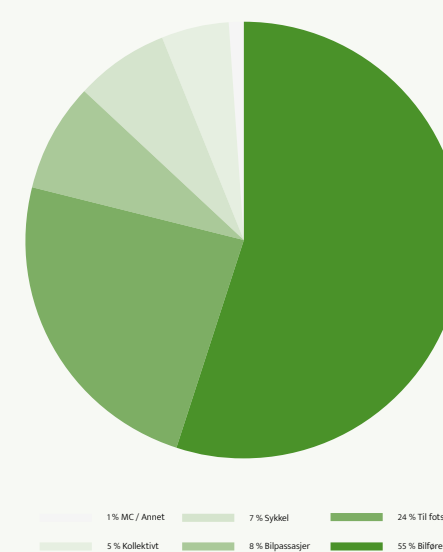
Bevilgninger til næringslivet i Nordland fra Horisont 2020, Forskningsrådet, og forventet skattefradrag gjennom SkatteFUNN fordelt per fylke i 2019, korrigert for sysselsatte (arbeidsplass).
Kilde: Forskningsrådet og Skattefunn.



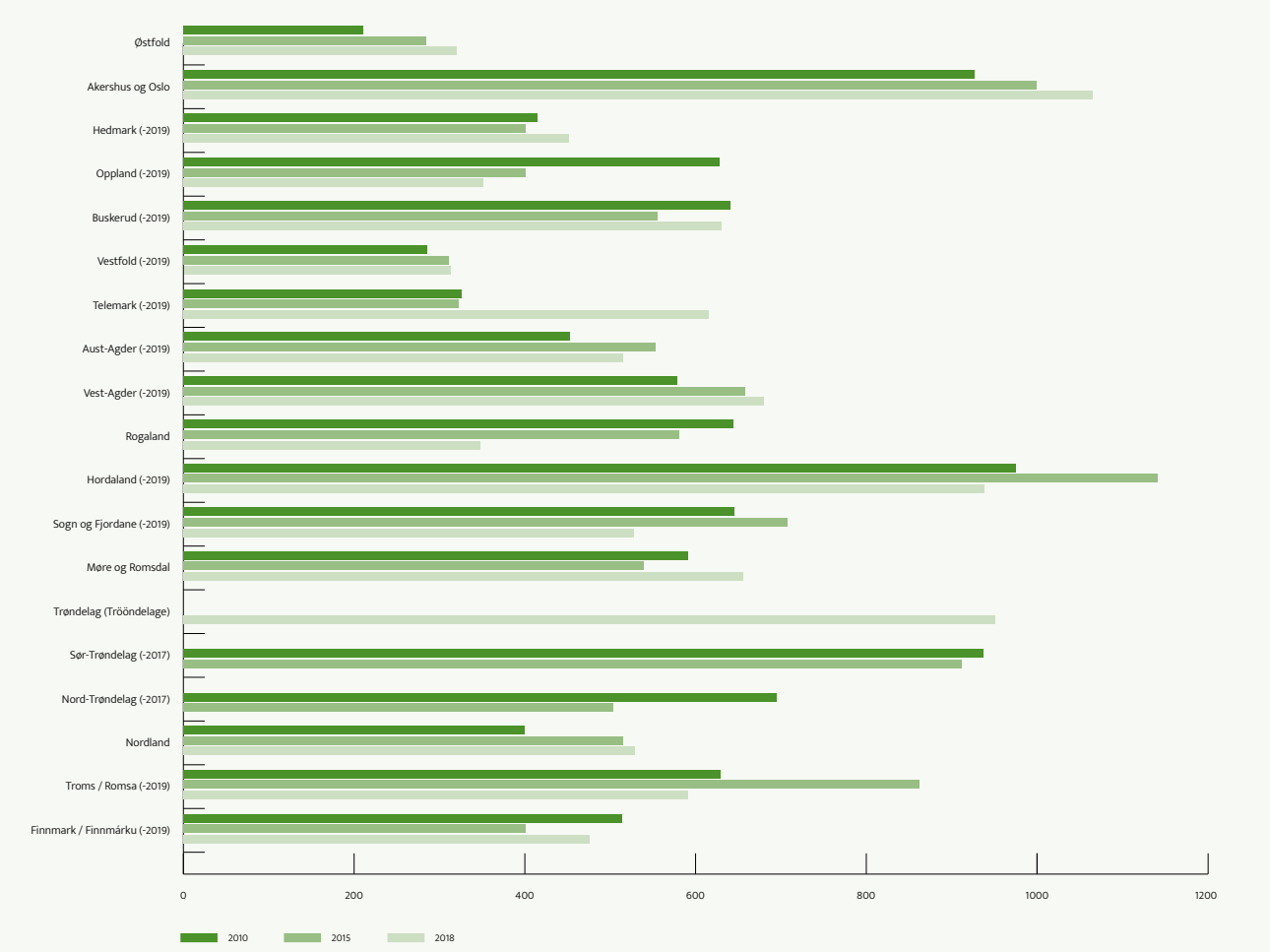
46 Antall kilometer vei i regionene i Nordland 2017. Kilde: SSB.



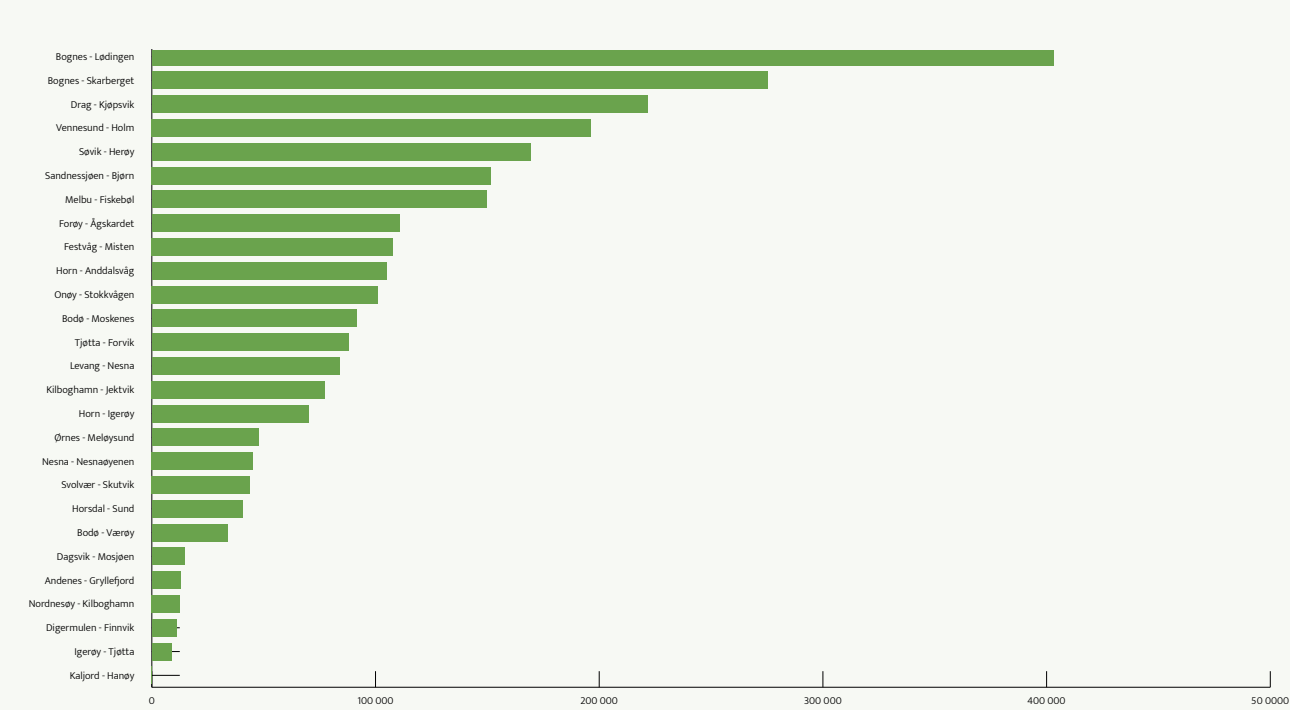
47 Reisemiddelfordelingen i Bodø ved siste reisevaneundersøkelse. Kilde: RVU 2013/14.



48 Kollektivtransport med buss. Passasjerkilometer per innbygger for fylkeskommunale ruter etter region og år. Kilde: SSB.



49 Antall personbilenheter (PEB) på fergesambandene i Nordland 2017. Kilde: Fergedatabanken/NFK.



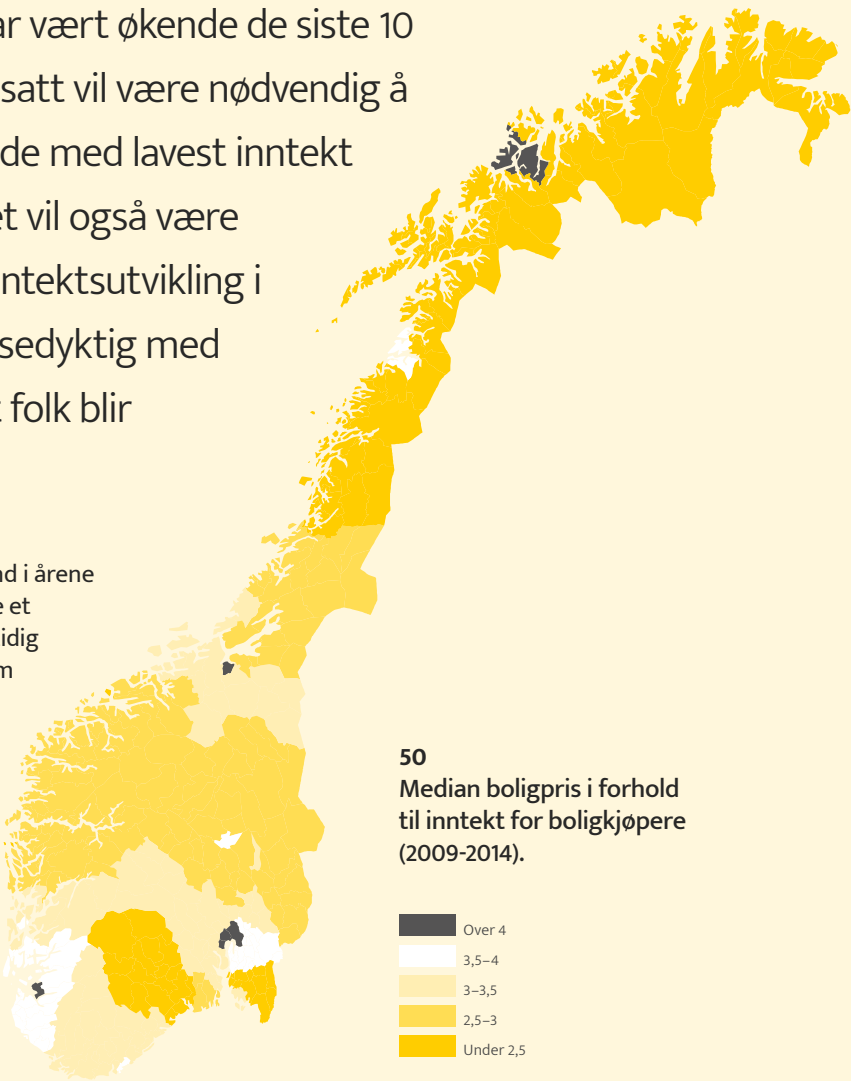
Mål 10

Mindre ulikhet

Inntektsulikheten i Nordland har vært økende de siste 10 årene, og peker mot at det fortsatt vil være nødvendig å ha fokus på inntektsøkning for de med lavest inntekt i forhold til sosial bærekraft. Det vil også være nødvendig å få til en generell inntektsutvikling i Nordland for å være konkurransedyktig med andre regioner, og for å sikre at folk blir boende i fylket.

De økonomiske ulikhetene har økt også i Nordland i årene fra 2013 til 2018. Utviklingen tilsier at det må være et fokus på heving av de med lavest inntekter. Samtidig vil det i regionen være viktig å tette gapet mellom inntektsnivået i fylket og andre regioner.

Boligmarkedet mangler et «tredje marked» som kan være for de som ikke får kommunale boliger eller har råd til selveierbolig. Et marked med billigere utleieboliger kan hjelpe unge i etableringsfasen. Fraflytting av den yngre delen av befolkningen preger mange kommuner, mens andelen eldre øker. For å møte fremtidens demografiske endringer trenger mange distriktskommuner å tilpasse boligmassen.



51 Utviklingen i grenseverdier (persentiler) for personer.

Inntekt etter skatt per forbruksenhet i nominelle kroner, etter region, persentil, statistikkvariabel og år.

Persentil: For et statistisk materiale er persentilene de 99 variabelverdiene (P1-P99) som deler opp materialet i 100 like store deler. Eksempelvis er P10 (den tiende persentilen) den variabelverdien hvor 10 prosent av observasjonene er mindre enn P10. P50 er medianen.

Persentil	Inntekt etter skatt i 2018	Endring fra 2010 til 2018 i Nordland
P10	229 000	24 %
P20	278 000	27 %
P30	315 000	29 %
P40	348 000	30 %
P50	378 000	30 %
P60	411 000	31 %
P70	448 000	32 %
P80	499 000	34 %
P90	584 000	36 %

Mål 11

Bærekraftige byer og samfunn

Nordlands hovedutfordring for integrert politikk for bosetting, næringsutvikling og sysselsetting, og bærekraftig bruk av naturressurser, er behov for opprettholdt og økt bosetting i distriktene.

Befolkningsprognoser viser at i 2040 vil 41 prosent av befolkningen i Nordland være over 70 år, og andelen unge vil trolig gå ned. Befolkningsvekst er i hovedsak forventet å skje i byer og tettsteder. Med nedgang i antallet unge i landet som helhet, vil tilflytting og rekruttering fra utlandet bli enda viktigere for framtidig befolkningsvekst. Boliger for unge i etableringsfasen, muligheter for relevant utdanning opp mot næringslivet i fylket og kulturtilbud kan bidra til økt trivsel og bolyst.

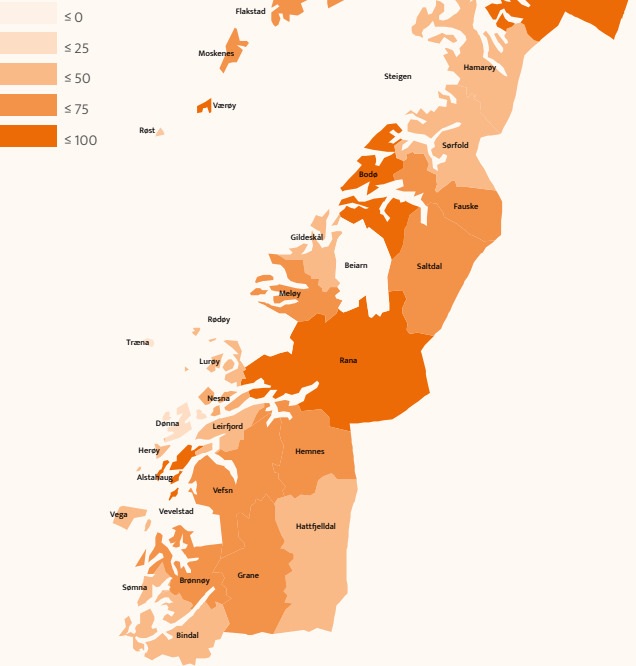
Over 25 prosent av landets kystlinje er i Nordland. Det er også her at vi finner spor etter tidligere bosettinger. Det er langs kysten i Nordland det som eneste sted i verden at det finnes slipt bergkunst. Langs kysten av Nordland er det eneste sted i verden hvor det finnes slipt bergkunst.

I Nordland er det flere samiske samfunn og språk. Å ta vare på samisk kultur er en del av fylkeskommunens oppgave som regional samfunnsaktør. Dette innebærer også å bidra til at de samiske barna får opplæring i samisk språk og kan vokse opp i miljøer hvor den samiske kulturen er levende.

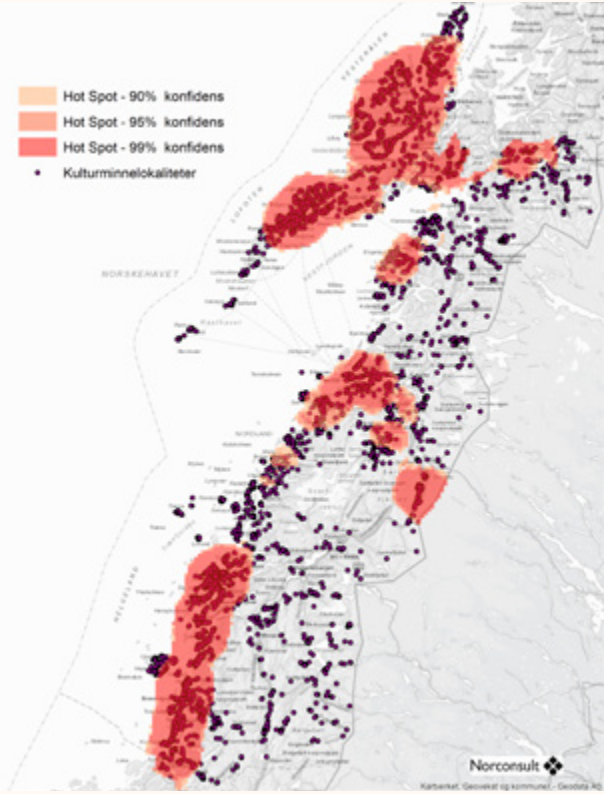
52
Utvikling av antall bosatte i tettsteder pr. km².



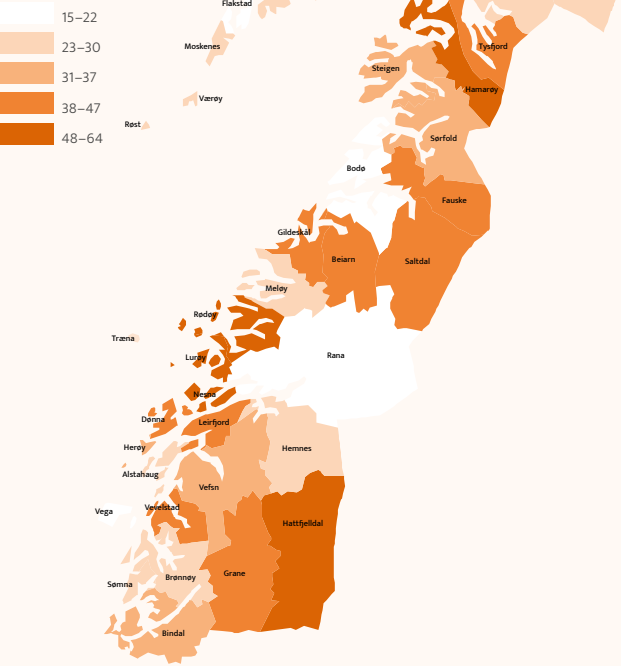
53
Prosentandel av befolkningen som bor i tettbygde strøk.



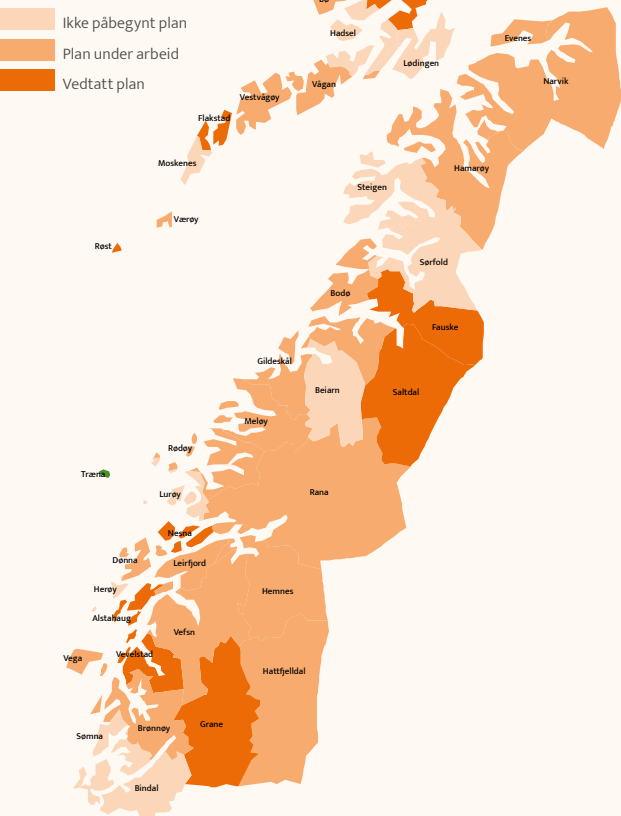
54
Hotspotkart over automatisk fredede kulturminner i Nordland, fordelt på areal. Kilde: Nordland fylkeskommune.



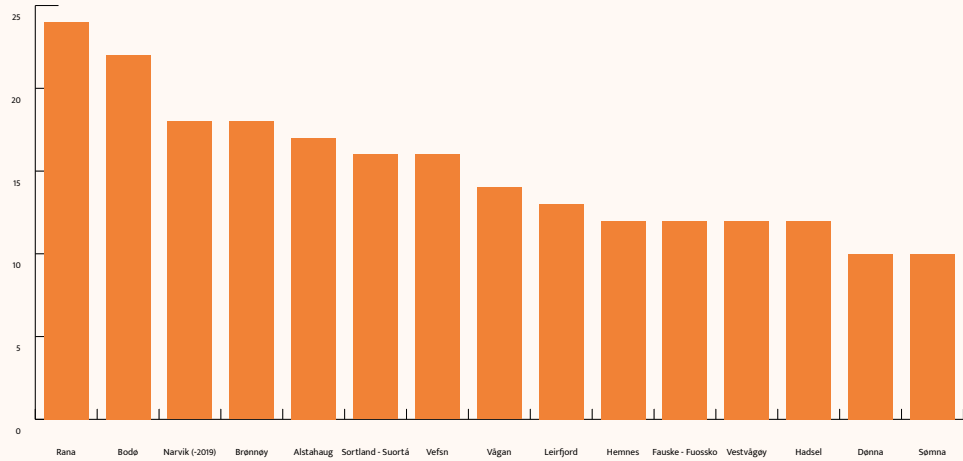
55
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere i kommuner i Nordland. Kilde: SSB tabell 12195.



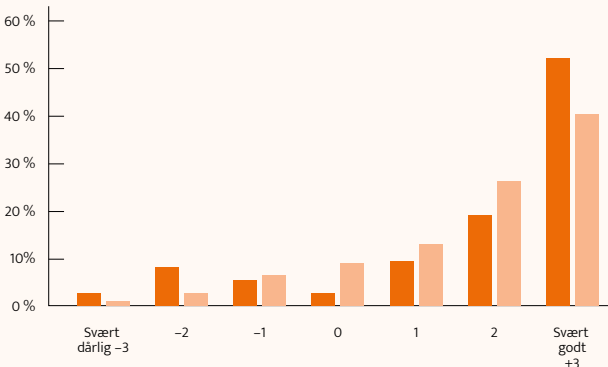
56
Oversikt over kommunale kulturminneplaner i Nordland per november 2019. Kilde: Nordland fylkeskommune.



57
Kommuner i Nordland hvor 10% av innbyggerne har gjeld større enn tre ganger inntekten i 2018.



58
Innbyggere i Nordland sin opplevelse av luftkvaliteten der de bor. Kilde: Difis innbyggerundersøkelse 2019.

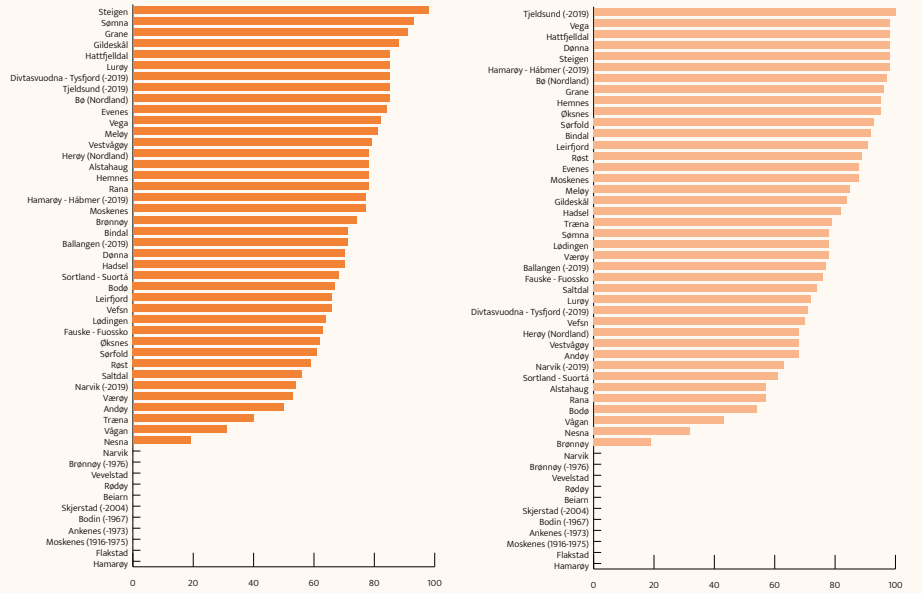


59
Andel med innvandrerbakgrunn i Nordland 2019 fordelt på kommuner. Kilde: SSB/ KommuneHelsa FHI.



60
Venstre: Andel bosatte i tettsteder med trygg tilgang til rekreasjonsareal i 2018 i prosent. Kilde: SSB, tabell 09579.

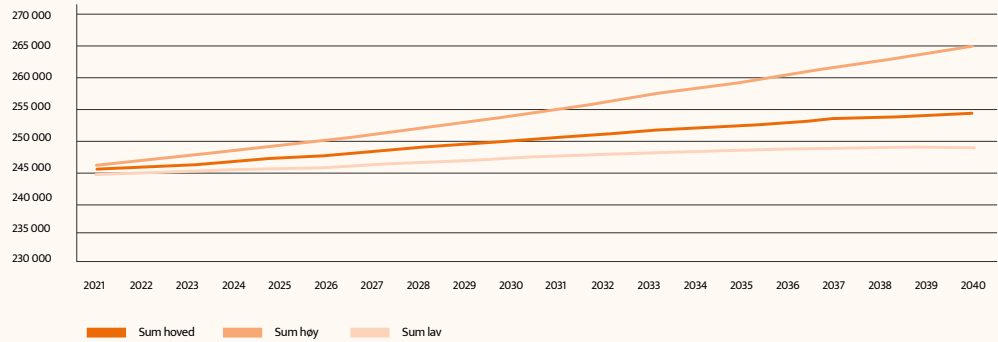
Høyre: Tilgangen til nærturterreng i de ulike kommunene i Nordland i 2018 i prosent. Kilde: SSB tabell 09579.



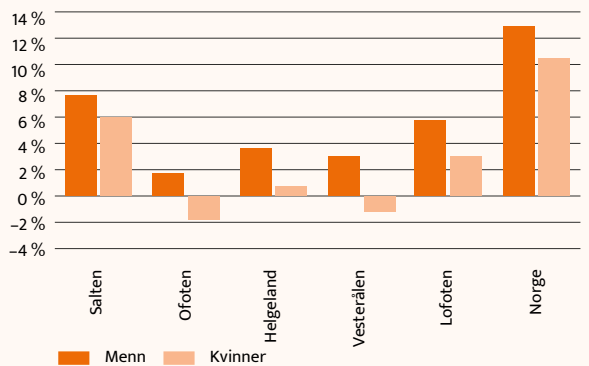
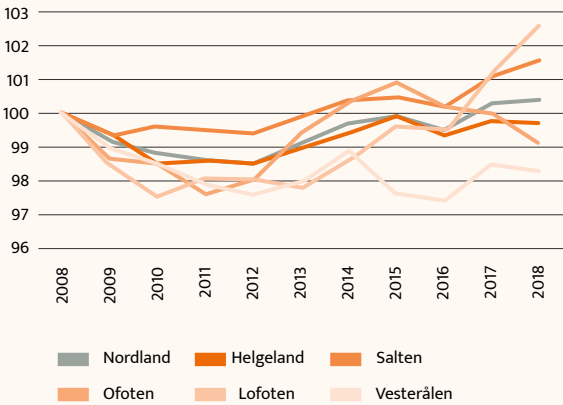
61
Endringer i befolkningen i Nordland 2015-2020 (%).

	1-5 år	6-12 år	13-15 år	16-19 år	20-44 år	45-66 år	67-79 år	80-89 år	90+	Total endring
Helgeland	-11	0,6	-10,8	-9,4	-2,7	-1	14,4	6,6	10,4	-0,6
Indre Helgeland	-13,4	-1,4	-6,1	-17,5	-1,4	0,4	10,4	7,4	4,9	-0,9
Salten	-6,7	1,2	-4	-8,8	2,2	1,5	18,9	6,9	6,1	2,4
Lofoten	-4,1	-2,4	-0,2	-13,2	2,7	-0,1	17,7	0	1,7	1,6
Vesterålen	-9,5	-0,1	-21,6	-15,6	-0,9	-0,1	12,3	6,2	-4,3	-0,8
Hålogaland	-11,7	-1,5	-2,8	-13,7	-4,5	-4,1	13,2	-1,1	-3	-2,7
Nordland	-9	-0,1	-7,6	-12,1	-0,1	0	15,1	5,2	3,5	0,4
Norge	-5,8	4,1	1,2	-2,8	1,7	5,4	18,8	4,8	4	3,9

62
Framskrivning av befolkningen i Nordland mot 2040 med ulik innvandring. Kilde: SSB.



63
Venstre: Befolkningsutvikling for menn i aldersgruppen 0-39 år. Indeks der 2008 = 100. Kilde: SSB.
Høyre: Prosentvis befolkningsutvikling for kvinner og menn i regionene i Nordland og Norge i perioden 2008-2018.





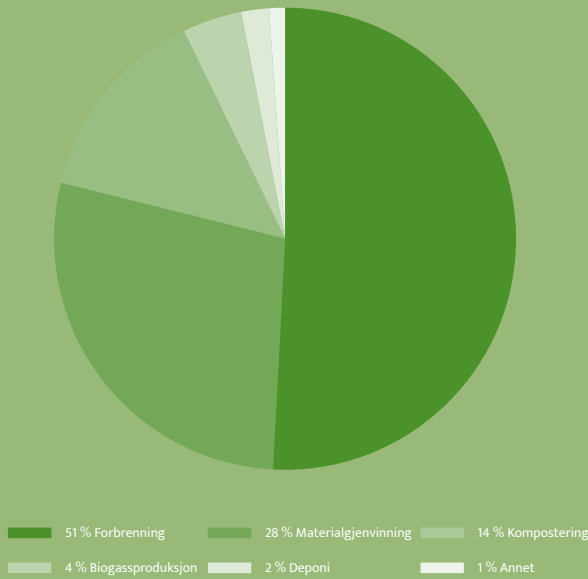
Mål 12 Bærekraftig forbruk og produksjon

Utviklingen de siste ti årene viser økt utslipp og en tydelig vekst innen industri og olje/gass. Inngripen i naturområder gjennom reiseliv, oppdrettsanlegg, energiutbygging, og gruvedrift har store effekter på biologisk mangfold, beitenæring og adgang til friluftsområder.

Viktige næringer for verdiskaping, som primærnæringer, industri og transport, har stort klimaavtrykk og er dermed sårbare for strammere klimapolitikk. Det er en utfordring for fylket.

Rundt halvparten av avfallet som blir samlet inn går til forbrenning, mens en drøy fjerdedel (28 prosent) går til materialgjenvinning. Andelen som sendes til gjenvinning har de siste årene vært økende, fra 40 prosent i 2015 til 45 prosent i 2018.

64
Behandling av husholdningsavfall i Nordland.
Kilde: SSB, tabell 12313.



Mål 13 Leve med klimaendringene

Tilpassing til et endret klima er viktig for å sikre samfunnet. Dette målet handler om å holde oversikt over planlegging og koordinering av arbeid med klimatilpasning, kriseberedskap og klimaregnskap.

Den globale temperaturen forsetter å stige, og konsekvensene av klimaendringene vil påvirke oss. Videre global oppvarming må stoppes, men vi må likevel forvente klimaendringer i Nordland. Disse vil føre til behov for tilpasning til kraftig nedbør og økte problemer med overvann, havnivåstigning og stormflo, endringer i flomforhold, samt skred. Kommunenes motstandsdyktighet og beredskap ovenfor konsekvenser av klimaendringene må styrkes.

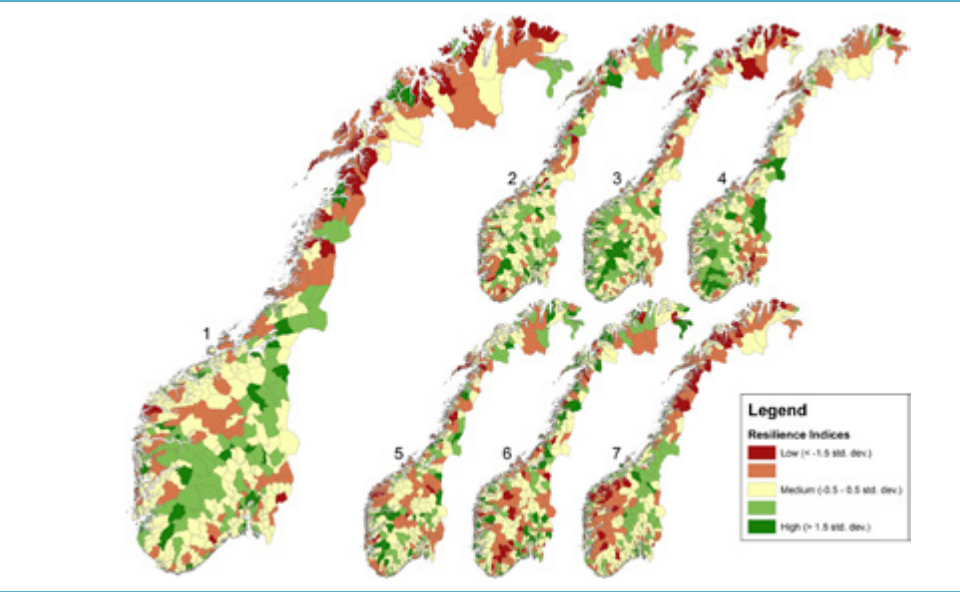
Miljømessig bærekraft dreier seg om å ivareta og beskytte naturmangfold og økosystemer som skaper grunnlaget for Nordlands næringsliv og bosetting, samt å sikre tilgangen til et helsefremmende miljø og bidra til Norges matsikkerhet.

65
Utvikling av klimautslipp i Nordland 2009 - 2017 fordelt på kilder.
Kilde: Miljødirektoratet. Utslippene er omregnet og standardisert som ekvivalenter til CO2-utslipp for å kunne aggregeres og sammenlignes.

Kilde	2009	2011	2013	2015	2017
Industri, olje og gass	1 565 235	1 703 797	1 513 853	1 594 378	1 820 650
Sjøfart	488 807	488 807	488 806	508 509	563 254
Jordbruk	320 947	313 156	319 371	316 012	311 005
Veitrafikk	286 800	283 530	283 099	281 449	234 068
Annen mobil forbrenning	78 248	122 959	133 100	123 872	137 507
Oppvarming	41 666	62 774	62 968	61 759	82 542
Avfall og avløp	84 408	81 532	75 999	66 524	58 653
Luftfart	29 598	30 098	30 203	29 293	28 884
Energiforsyning	5 123	7 704	2 616	4 609	7 552

66
Indeks for resiliens i norske kommuner.
Kilde: Scherzera.

Tegnforklaring
1) Total indeks
2) Sosial kapital
3) Økonomisk kapital
4) Samfunnskapital
5) Institusjonell kapital
6) Infrastruktur og bolig
7) Miljøkapital





Mål 14 Livet under vann

De marine ressursene og livet i havet er grunnlaget for fiskeri og havbruksnæringa i fylket, i tillegg er havet sentralt for opplevelsesnæringer og reiselivet i fylket. I 2019 økte eksporten av sjømat samlet til 17 milliarder kroner.

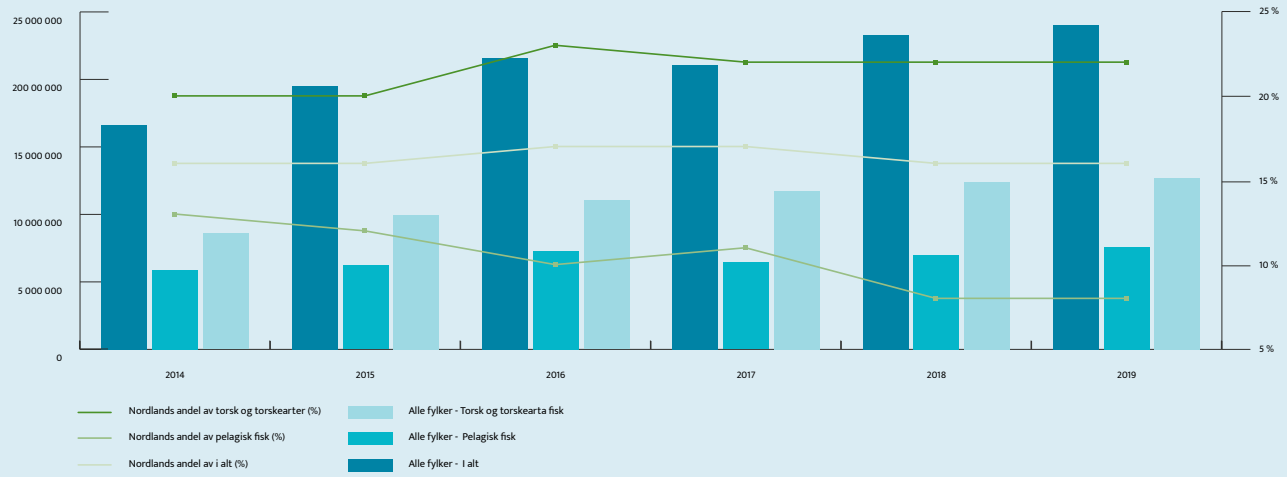
Miljøbelastninger og arealkonflikter av ulike næringsvirksomhet, er en utfordring for å nå dette bærekraftsmålet. Forvaltningen av økosystemene i havet og langs kysten må skje på en bærekraftig måte for å sikre økologi og økonomi i framtiden.

En utvikling av nye eller ytterligere økt aktivitet til havs som mineralutvinning, havvind-industri, petroleumsvirksomhet, oppdrett og produksjon av nye arter legger press på kyst- og havområder. Men også økt automatisering og

digitalisering vil kreve tilgang på arealer. En helhetlig forvaltning basert på føre-var prinsippet, og veiing av ulike interessemotsetninger må legges til grunn.

Havbruk står for den langt største bruken av arealer i kystsonen, og arealbehovene er særlig knyttet til bruken av åpen teknologi (merder) i den produktive gruntvannssonen. Nordland har det høyeste antallet tillatelser til lakseoppdrett.

67
Verdien av landet fisk 2014 - 2019.



Mål 15 Livet på land

Fylkets utmarksressurser er viktige for landbruk, reindrift og naturbasert næringsliv. Samtidig er utmarka viktig for friluftsliv og rekreasjon både for befolkningen i Nordland og besøkende.

En grunnleggende forutsetning for all virksomhet i landbruket, er en sikker og forutsigbar tilgang til arealene. Ut fra dette og innfor rammene av et bærekraftig og nyskapende landbruk, skal man i Nordland blant annet sikre arealressursene som verdi for samfunnet og for framtidige generasjoner.

Kombinasjon av klimaendringer, og bygging av hyttefelt, kraftproduksjon og mineralutvikling legger press på Nordlands økosystem i fjellområder. Bevaring av disse økosystemene krever overordnede planer.

Temperaturøkningen og Nordlands gode lysforhold i sommerhalvåret er forventet å gi bedre vekstvilkår. Økt temperatur kan også medføre nye uønskede arter og sykdommer som kan gjøre stor skade på økosystemet i Nordland. Det er også forventet at jordbruk blir mer etterspurt som klima-, helse- og matsikkerhetstiltak.

68
Vernede areal i fylkene (2019) (km2).
Kilde: SSB.

	Nasjonalpark	Naturreservat	Landskapsverneområde	Marint vern	Annet vern	Sum
Østfold	14,87	150,87	21,53	.	0,50	187,77
Akershus	.	191,03	31,50	.	1,42	223,95
Buskerud	1196,94	584,88	402,00	.	7,18	2191,00
Oslo	.	10,50	30,78	.	0,09	41,37
Hedmark	1124,32	1356,00	1339,21	.	0,07	3819,60
Oppland	5737,60	621,22	1508,43	.	4,60	7871,85
Vestfold	15,21	39,07	8,15	.	1,40	63,83
Telemark	772,51	393,32	695,71	.	33,62	1895,16
Aust-Agder	8,71	348,66	1599,71	.	33,21	1990,29
Vest-Agder	.	73,33	877,89	0,00	4,44	955,66
Rogaland	.	106,33	1036,88	0,00	35,92	1179,13
Hordaland	2453,96	114,53	575,29	.	6,78	3150,56
Sogn og Fjordane	2046,10	217,74	1857,54	.	3,69	4125,07
Møre og Romsdal	1188,89	222,92	2364,66	.	241,33	4017,80
Trøndelag - Tröndelage	4628,65	1468,71	1829,02	0,00	13,34	7939,72
Nordland	5686,50	822,99	872,14	0,00	4,52	7386,15
Troms - Romsa	2261,87	232,33	1591,43	.	1,87	4087,50
Finnmark - Finnmarku	4388,05	446,83	620,01	.	0,34	5455,23
Totalt av vernetype	31524,18	7401,26	17261,88	0,00	394,32	56581,64

Mål 16

Fred og rettferdighet

Mål 16 handler om å fremme fredelige og inkluderende samfunn med bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer.

På den ene siden dreier det seg om tema som vold, kriminalitet, tortur, terror og bestikkelser. På den andre siden omhandler målet rettferdighet, tilgang til informasjon, rettssikkerhet og det å ha velfungerende, ansvarlige og åpne institusjoner. I Nordland vil dette særlig handle om å holde et øye med utviklingen av vold og kriminalitet, befolkningens trygghetsfølelse og medbestemmelse og representerativitet i beslutningsorganer. Det mangler statistikk for Nordland for mange av delmålene. Dette gjelder blant annet korrupsjon, beskyttelse av barn og tilgang på rettsvern.

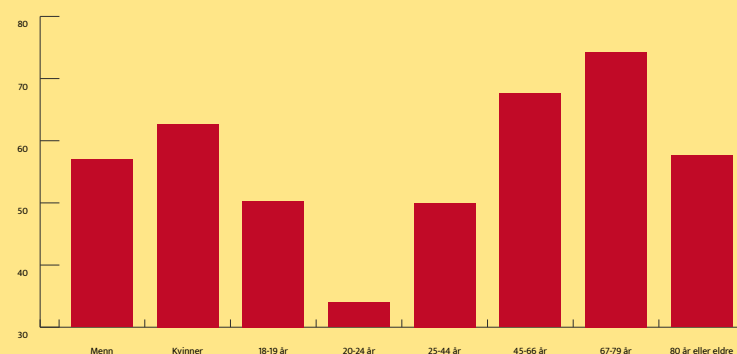
I følge Difi sin innbyggerundersøkelse svarer 85 prosent i Nordland at de mener at det er trygt eller svært trygt i nærområdet sitt.

Andel innbyggere som har vært utsatt for vold og mishandling i Nordland har imidlertid vært noe høyere enn resten av landet i perioden fra 2008- 2018. Aldersgruppen 20-29 år er mest utsatt for vold og mishandling. Her var andelen i Nordland på 11,6 % i 2018, mens landsgjennom-

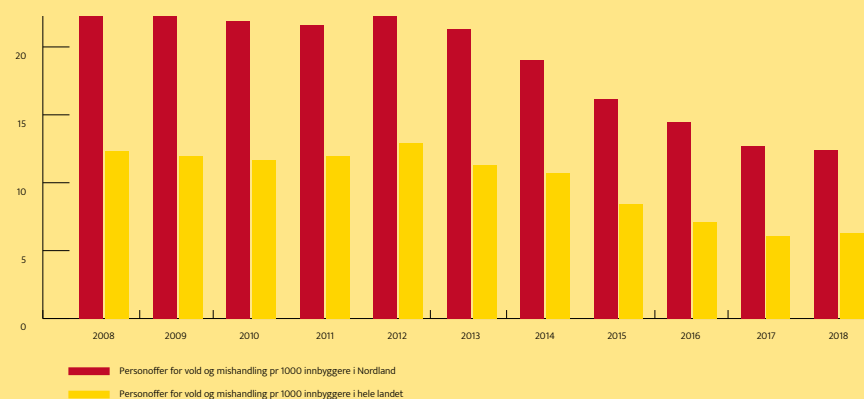
snittet var på 10,6 for denne gruppen. Det har vært en markant økning i andelen ofre for vold og mishandling i aldersgruppen 0-9 år de siste 10 årene. I 2008 var andelen for denne aldersgruppen på 1,6 mens den i 2018 var på 7,8. 10 prosent av ungdommene i Nordland oppgir at de blir ertet eller frosset ut av andre i Ungdatas undersøkelse. Dette er også noe høyere enn landsgjennomsnittet. Hamarøy og Gildeskål toppe statistikken over kommunene i Nordland hvor flest oppgir at de blir plaget, ertet eller frosset ut med 20 prosent.

Dialog og samarbeid på tvers av landegrenser er avgjørende for å sikre fred mellom nasjoner. Nordland er en del av Barentssamarbeidet som er et formalisert samarbeid mellom Russland, Finland, Sverige og Norge der målet er å sikre fred og stabilitet i Nordområdene. Nordland fylkeskommune har hatt vennskapssamarbeid med Leningrad oblast siden 1987. Nord universitet har også et utstrakt internasjonalt samarbeid gjennom forskning og utdanning. Folk-til-folk samarbeid og dialog kan bidra til avspenning, trygghet og tillit i urolige tider.

69
Valgdeltakelse i Nordland etter aldersgruppe. Kilde: SSB.



70
Personoffer for vold og mishandling per 1 000 innbyggere i Nordland sammenlignet med hele landet. Kilde: SSB tabell 11625 og 11626.



Mål 17

Samarbeid for å nå målene

Fylkeskommunen er tjenesteprodusenter, myndighetsutøvere og demokratiske organer med ansvar for samfunnsutvikling. God politikk og planer som dekker ulike aspekter ved bærekraft på lokalt og regionalt nivå er nødvendig for å bidra til nasjonale og internasjonale mål.

I et fylke som Nordland med mange små kommuner og store geografiske avstander, er et helt sentralt spørsmål hva slags kapasitet kommunene innehar for å håndtere utfordringene FN17 stiller dem ovenfor.

Bærekraftsmålene har fått moment fra globalt til lokalt nivå og det er en erkjennelse at Agenda 2030 krever målrettet handling basert på en erkjennelse av at dagens utvikling ikke er bærekraftig, hverken på kort eller lang sikt. 2020-tallet er handlingens tiår og bærekraftsmål 17 peker på hvilke områder samarbeid mellom myndigheter, private og sivilsamfunn må etablere og hva det bør inneholde.

Nordland har en lang historisk tradisjon på internasjonalt arbeid. Gjennom deltakelse i EU/EØS-prosjekter bidrar vi til sosial og økonomisk utjevning, samt til å bygge stabile samfunn og institusjoner med mindre korrupsjon.

Nordland er også med på å opprettholde et stabilt og fredelig Arktis gjennom Barentssamarbeidet, som av flere betegnes som Norges viktigste fredsprosjekt. Tett kontakt med alle våre samarbeidsprovinser er med på å utvikle tillit, fellesskap og gode nettverk.

Folk-til-folk samarbeid og politisk kontakt på regionalt nivå kan bidra til å fremme demokratiske verdier, bryte ned stereotyper og til å bygge ned grenser.

1 UTRYDDE
FATTIGDOM



2 UTRYDDE
SULT



3 GOD
HELSE



4 GOD
UTDANNING



5 LIKESTILLING
MELLOM KJØNNENE



6 RENT VANN OG GODE
SANITÆRFORHOLD



7 REN ENERGI
FOR ALLE



8 ANSTENDIG ARBEID
OG ØKONOMISK
VEKST



9 INNOVASJON OG
INFRASTRUKTUR



10 MINDRE
ULIKHET



11 BÆREKRAFTIGE
BYER OG SAMFUNN



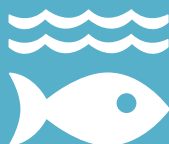
12 ANSVARLIG
FORBRUK OG
PRODUKSJON



13 STOPPE
KLIMAENDRINGENE



14 LIV UNDER
VANN



15 LIV PÅ
LAND



16 FRED OG
RETTFERDIGHET



17 SAMARBEID
FOR Å NÅ MÅLENE



Nordland fylkeskommune
Fylkeshuset
8048 Bodø

post@nfk.no
nfk.no



Nordland
FYLKESKOMMUNE